

LETNO POROČILO 2020

ZBS¹ Združenje bank Slovenije

ZBS¹ Združenje bank Slovenije

Šubičeva ulica 2, SI-1000 Ljubljana

Telefon: +386 (0)1 24 29 700

info@zbs-giz.si

www.zbs-giz.si

Uredila: Aleksandra Žibrat

Jezikovni pregled: Julija Klančičar

Prevod: Vesna Mršič

Oblikovanje: Klavdij Marič

Ljubljana 2021

ISSN 1580-4666

Letno poročilo

Združenja bank Slovenije – GlZ, Ljubljana
za leto 2020

ZBS | Združenje bank Slovenije

Kazalo

Sporočilo predsednika nadzornega sveta	5
Uvod	13
Organi Združenja bank Slovenije	19
Nekateri makroekonomski podatki za Slovenijo in slovenski bančni sektor	20
Aktivnosti Združenja bank Slovenije v letu 2020	22
Članice Združenja bank Slovenije	79
Ekipa Združenja bank Slovenije	81

Sporočilo predsednika nadzornega sveta

V začetku leta 2020 smo lahko spremljali nadaljevanje razmer globalne negotovosti poslovnega okolja iz leta 2019, pospremljene z nizkimi oziroma negativnimi obrestnimi merami, vse večjo presežno likvidnostjo, že tako majhnim in nerazumljivo dodatno omejevanim kreditnim povpraševanjem, zaostreno konkurenco, naraščajočimi stroški zagotavljanja regulatorne skladnosti in izpolnjevanja poročevalskih zahtev ter potrebami po hitrem tehnološkem razvoju v poslovanju sektorja.

Od marca dalje pa so ukrepi za varovanje zdravja in nepričakovana negotovost zaradi izbruha pandemije covid-19 popolnoma spremenili poslovanje tako rekoč vseh sektorjev gospodarstva v Sloveniji, Evropi in globalno.

Bančni sektor se je na izzive pandemije odzval nemudoma in zelo učinkovito. Kot del kritične infrastrukture v državi je moral gospodarstvu in prebivalcem zagotoviti nemoteno izvajanje finančnih storitev ob hkratni zaščiti zdravja tako zaposlenih kakor tudi strank. Panoga je začetek krize dočakala v kapitalsko in likvidnostno bistveno boljšem položaju kot ob izbruhu prejšnje krize, zato je ključne dele gospodarstva s pričakovanimi likvidnostnimi izzivi odločno in na zalogo podprla z linijami za financiranje obratnega kapitala, in to še pred sprejetjem nacionalnih in evropskih ukrepov za blaženje negativnih posledic epidemije v gospodarstvu.

Na krizne razmere smo se nemudoma odzvali tudi s predlogi konkretnih ukrepov Vladi Republike Slovenije in Banki Slovenije za omilitev negativnih učinkov pandemije in ohranjanje kreditne sposobnosti gospodarstva, ko je očitno, da so negativne posledice začasnega značaja zaradi ukrepov

varovanja zdravja, ki so začasno pretrgali običajno dinamiko gospodarske aktivnosti.

Marca 2020 je torej bančno okolje postalo še bistveno zahtevnejše. V razmerah covida-19 so se negativni učinki na kreditno povpraševanje prebivalcev kot posledica že novembra 2019 uveljavljenih nerazumno in povsem unikatno omejujočih makrobonitetnih ukrepov, ki zmanjšujejo kreditno sposobnost prebivalcev, še dodatno okrepili. Zaradi splošne negotovosti glede trajanja pandemije in njenega vpliva na gospodarsko aktivnost ter zaposlenost so namreč prebivalci močno zmanjšali svojo potrošnjo, gospodarstvo pa odložilo večino investicij.

V letu 2020 se je posledično močno pospešila rast vlog tako prebivalcev kakor tudi gospodarstva, ki je na letni ravni po podatkih Banke Slovenije celo preseгла 12 %, medtem ko je kreditna rast praktično stagnirala in v nekaterih segmentih strmo upadla. Ob tem naložbe v instrumente manj tveganih izdajateljev, kot so države ali najuspešnejša globalna podjetja, ravno tako prinašajo praktično ničelne oziroma pri najmanj tveganih izdajateljih negativne donose. Banke so ob vse večji presežni likvidnosti, za katero morajo ob hranjenju na računih pri centralni banki plačevati visoka nadomestila, ob že omenjenem šibkem kreditnem povpraševanju izpostavljene nadaljnjemu zmanjševanju neto obrestnih marž in donosa na kapital ter s tem tveganju vzdržnosti poslovanja.

Že pred izbruhom covida-19 je nacionalni nadzornik za slovenski bančni sistem, kakor tudi evropski za evropski bančni sistem, ocenjeval dohodkovno tveganje kot povečano, predvsem zaradi vztrajanja okolja nizkih obrestnih mer in pričakovanja manj ugodnih razmer za ustvarjanje neto obrestnih prihodkov bank. Razmere ob covidu-19 s še večjo presežno likvidnostjo slovenskega bančnega sistema zaradi rasti depozitov in regulatorne omejitve kreditiranja prebivalcev ter skromnih investicij gospodarstva ta tveganja še povečujejo.

Poslovanje s tako majhnimi maržami in donosi na kapital, ki so globoko pod 10 %, je na dolgi rok škodljivo za sistem, saj otežuje dostop do novega kapitala na trgu v primeru potrebe. V takem okolju je bančni sektor prisi-

ljen iskati druge možnosti, kar bo vodilo v to, da bodo storitve, povezane z računi prebivalstva, na koncu dražje.

Ne glede na to, da je slovenski bančni prostor močno presežno likviden, hkrati praktično povsem neodvisen od mednarodnih finančnih trgov in že sicer zelo težko najde primerne naložbene priložnosti, Banka Slovenije sicer prenaša v domače okolje ukrepe Evropske centralne banke, ki se večinoma usmerjajo v likvidnost, pa tudi v spodbujanje kreditne aktivnosti, po drugi strani pa na nacionalni ravni sprejema povsem nasprotujoče si ukrepe. Instrument TLTRO je denimo namenjen tudi ohranjanju obsega potrošniških posojil in s tem zasebne potrošnje in nekaj bank je ta instrument tudi uporabilo. Seveda je povsem jasno, da zaradi v mednarodnih primerjavah unikatnih in posledično nerazumljivih makrobonitetnih omejitev tega instrumenta v resnici ni mogoče izkoristiti, zato smo priče nadaljnjim radikalnim pritiskom na neto obrestne marže, kreditne odločitve pa so zakladniško in dolgoročno nevzdržne narave, saj gre za povsem očitne učinke likvidnostne pasti. Vse večja likvidnost namreč ne najde poti do povečanih naložb ali potrošnje, ampak se akumulira v prihrankih oziroma odseva v pre nizkih obrestnih merah pri danem obsegu kreditnih poslov.

Poleg te vsebinske nedoslednosti ukrepov Evropske centralne banke in Banke Slovenije smo priče tudi nekaj drugim nepričakovanim pojavom. Na eni strani so ukrepi očitno diskriminatorni do poslovnih bank, saj omejujejo le njih, ne pa denimo lizi nških družb in tretjih ponudnikov potrošniškega financiranja. Na drugi se z dvigovanjem zakonsko predpisanih minimalnih prejemkov v Republiki Sloveniji kreditna sposobnost prebivalcev dodatno zmanjšuje, kar je povsem absurdno. Poleg tega se ena od najustreznejših in dokazano strokovno utemeljenih ter uspešnih praks slovenskega potrošniškega kreditiranja z rednim mesečnim odplačevanjem obveznosti seli v kartične rešitve in limite na transakcijskih računih, kar je z vidika bank strokovno, z vidika potrošnikov pa ekonomsko inferiorna rešitev.

Dodatno smo bili v bankah ob izrednih kriznih varčevalnih ukrepih, vključno z omejevanjem osebnih prejemkov, močno presenečeni ob povišanju določenih nadomestil, ki jih bankam obračunava Banka Slovenije v okviru svojih nadzorniških aktivnosti in vpogledovanja bank v kreditne registre.

Nujno je treba pristaviti, da je v zadnjih letih nekaj največjih bank na trgu zamenjalo lastnike, pri čemer so modeli vrednotenja sloneli na kreditiranju prebivalstva. Povsem nepričakovane in nezadostno utemeljene omejitve so brez dvoma posegle v poslovno sposobnost in s tem vrednost njihovega premoženja, hkrati pa so močno načele kredibilnost Slovenije kot (ne) predvidljivega poslovnega okolja, kar ravno tako ne vpliva pozitivno na dostopnost bank do kapitala.

Ne nazadnje pa je najmočnejši atribut neobičajnosti aktualnega urejanja poslovanja bančnega sektorja odsotnost kvalificiranega in na argumentih zasnovanega strukturnega dialoga med Banko Slovenije in poslovnimi bankami. Najbolj indikativna demonstracija tega je dejstvo, da sta bila v celotnem kriznem letu 2020 organizirana le dva sestanka Sveta Banke Slovenije s predstavniki vodstev poslovnih bank, na katerih pa ni bilo ustrezne možnosti za analizo konkretnih strokovnih dilem in oblikovanje uravnoteženih rešitev. Do tovrstne tematske razprave ni prišlo niti na pisno in s strani vseh predsednic ter predsednikov uprav slovenskih bank podpisano zahtevo.

Namesto tega se s poslovnimi bankami komunicira prek pisem z enostranskimi in preveč površinskimi ugotovitvami oziroma, bolj običajno, prek izjav za javnost ali intervjujev v medijih.

Ob odsotnosti nujno potrebne široke systemske razprave o razmerah v družbi z bankocentrično sestavo gospodarstva se je v letu 2020 povečalo tudi tveganje kakovosti korporativnega upravljanja bančnega sektorja, saj je v letu 2019 Ustavno sodišče Republike Slovenije razveljavilo člen Zakona o bančništvu, ki je urejal sodelovanje predstavnikov delavcev pri upravljanju bank. Zaradi specifične regulatorne ureditve poslovanja bančnega sektorja neposredna implementacija delavskega upravljanja, ki jo določa splošna zakonodaja, ni primerna. V bankah so namreč daleč najpomembnejši deležniki varčevalci, kar še posebej velja za Slovenijo, kjer prebivalci zelo konservativno veliko večino svojega denarnega premoženja hranijo v bankah. V zadnjih letih se je radikalno zaostрил regulatorni okvir za presojo primernosti članov upravljalvskega organa, še posebej v sistemsko pomembnih bankah, in to predvsem zato, da se preprečijo kakršnekoli podobne težave, ki smo jim bili priča v preteklih krizah. Pri tem se pojav-

ljajo teze, da so poslovne banke primerljive z zavarovalnicami in da je zato ustrezno delavskemu predstavništvu zagotoviti primerljiv status. Dejansko gre za povsem neprimerljiv poslovni model, saj morajo banke vedno zagotavljati izplačljivost denarnih vlog in hranijo zneske, ki desetkratno presega bilančne vsote zavarovalnic, poleg tega je njihovo dejansko tveganje poslovanja neposredno in celotno, medtem ko zavarovalne družbe večji del tveganja prenesejo na pozavarovalne pogodbe. Slednje je povsem jasno podprto tudi s poslovnimi rezultati poslovnih bank in zavarovalnic skozi gospodarske cikle.

Ključno je ponovno poudariti, da je v zadnjih letih prišlo do sprememb lastništva v večjem številu največjih bank v Sloveniji, kjer je bilo neodvisno in profesionalno korporativno upravljanje eno od glavnih pričakovanj in vlagatelji niso računali na spremembe pri tej ureditvi. Pričakovati je, da nadzorniki pri predstavnikih zaposlenih ne bodo nujno sledili istim merilom kot pri profesionalnih članih, kar to skrb še poudari. Bančno poslovanje se z razsodbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije torej izpostavlja dodatnemu materialnemu tveganju, kar zahteva nujno čimprejšnjo ureditev tega področja v Zakonu o bančništvu tako, da bo pri sodelovanju predstavnikov delavcev upoštevana specifična regulatorna ureditev poslovanja izjemno občutljivega bančnega sektorja, za katerega si ne želimo, da bi se kadarkoli znašel v podobnem položaju kot v prejšnjih krizah. Še posebej ne zdaj, ko je jasno, da je v vmesnem obdobju ravno zaradi profesionalizacije in uvedbe primernejših praks upravljanja tveganj postal robusten in odporen proti kriznim razmeram ter lahko ponovno deluje kot suveren in odgovoren podsistem v družbi.

V aktualnih globalnih in nacionalnih gospodarskih razmerah je zato za zagotavljanje sprejemanja relevantnih, uravnoteženih in učinkovitih ukrepov ter ekonomskih politik, vključno z regulatorno-nadzorniškimi, nujno potrebno obnoviti odprt dialog ključnih deležnikov v družbi.

Omenjeni vse bolj zaostreni pogoji gospodarjenja za poslovne banke na evrskem območju silijo v nadaljnjo konsolidacijo evropskega bančnega sistema. V letu 2020 se je tudi v Sloveniji število bank zaradi združitve Nove Kreditne banke Maribor, d. d., in Abanke, d. d., nadalje zmanjšalo za eno. Se je pa na področju lizinga z vstopom dveh novih družb v letu 2020,

DH Leasinga, d. o. o., ter VFS, d. o. o, število članic spet vrnilo na tisto iz leta 2018.

Kljub velikemu pritisku in pričakovani nadaljnji konsolidaciji panoge je mogoče ugotoviti, da je covid-19 bankam ponudil tudi pomembne priložnosti, saj so se močno pospešili določeni trendi sprememb procesov poslovanja in tudi sprememb v navadah strank oziroma njihovih zahtevah in pričakovanjih v zvezi s hitrostjo in načinom opravljanja univerzalnih finančnih storitev.

Potreba in zahteva po zagotavljanju nepretrganega poslovanja v razmerah covida-19 sta pospešili procese digitalizacije v bankah in zagotavljanje pogojev za delo od doma zaradi varovanja zdravja. Čeprav je to v prvi fazi zahtevalo pospešitev sicer že načrtovanih investicij in s tem tudi takojšnje večje stroške, pa dolgoročno daje možnosti racionalizacije poslovanja. Enako velja za pospešeno investiranje v razvoj digitalnih storitev, ki jih stranke lahko opravijo od doma, saj so se v zadnjem letu zaradi varovanja zdravja navade prebivalcev pri načinu izvrševanja transakcij močno spremenile, pričakovati pa je, da se tudi po normalizaciji zdravstvenih razmer ne bodo več vrnile v čas pred aktualno krizo.

Tudi proces okrevanja gospodarstva po izhodu iz krize ponuja tako rekoč zgodovinske poslovne in družbene priložnosti. Še posebej je treba omeniti izjemno izhodišče za udejanjanje ciljev gospodarske rasti in razvoja na okoljsko, družbeno in upravljavsko ozaveščen ter dolgoročno vzdržen način. Slovenske banke in hranilnice bodo imele v tem procesu pomembno vlogo.

Pripravljeni smo kapitalsko in likvidnostno, nadgraditi pa moramo svoje aktivnosti na področju financiranja trajnostno usmerjenih projektov. Slednje smo že vključili med strateške prednostne naloge in že leta 2019 tudi v Načela odgovornega bančništva, udejanjamo pa jih tudi v praksi v različnih finančnih rešitvah. Ključnega pomena za zagotovitev gospodarskega razvoja na dolgoročno trajnosten način pa je sodelovanje z drugimi družbenimi podsistemi, javno upravo, vključno z lokalnimi skupnostmi, gospodarstvom, znanostjo in civilno družbo.

V letu 2020 so bile ključne vsebine obravnav nadzornega sveta podpora bančnega sektorja gospodarstvu in prebivalcem skozi obdobje nepričakovane zdravstvene krize ob hkratnem varovanju zdravja zaposlenih in strank, oblikovanje predlogov možnih ukrepov za blažitev negativnih učinkov krize na gospodarstvo in prebivalce, zahtevane in možne strateške spremembe, potrebne za podporo gospodarstvu v času okrevanja ob izhodu iz krize, ter krepitev prispevka bank k trajnostnemu gospodarskemu in družbenemu razvoju.

Hkrati je nadzorni svet tudi skrbno spremljal vse preostale aktivnosti na opredeljenih prioritetnih srednjeročnih področjih delovanja Združenja.

Ob pregledu leta 2020, ki je bilo ponovno polno regulatornih, tehnoloških in konkurenčnih izzivov ter še posebej zgodovinsko zaznamovano z izbruhom pandemije, lahko ugotovimo, da je bančni sektor odigral pomembno stabilizacijsko vlogo, v nadaljevanju pa bo moral močno podpreti tudi čim hitrejše okrevanje gospodarstva.

Slovenski bančni sektor je pripravljen na izzive, ne nazadnje tudi na temelju dolgoletnih izkušenj, ki vključujejo različna obdobja ekonomskih kriz in različnih ekonomsko-političnih razmer. Ponovno predstavlja trden, odgovoren in proaktiven podsistem v slovenski družbi, ki ponuja roko preostalim pri dialogu, s katerim bomo jasno opredelili ključne skupne cilje in Slovenijo znova mednarodno pozicionirali kot družbo, ki svojim prebivalcem omogoča eno od najvišjih kakovosti bivanja, podjetjem pa izrazi to stimulatивно podporno okolje za mednarodno konkurenčnost in s tem vzorno uspešnost.

Navsezadnje so poslovne banke z nami že zelo dolgo in bodo tudi ostale. V letu 2020 smo namreč zaznamovali polnih 200 let bančništva na Slovenskem, saj je bila 4. novembra 1820 ustanovljena Kranjska hranilnica, prva bančna enota na naših tleh in šele druga na ozemlju takratnega avstrijskega cesarstva (za Erste). Ta datum pomeni začetek bančništva v Sloveniji in imamo biti na kaj ponosni.

Ne nazadnje se zahvaljujem tudi vsem članicam in članom nadzornega sveta Združenja, njihovim namestnicam in namestnikom, članicam in čla-

nom odborov in delovnih skupin, ki delujejo pri Združenju, zaposlenim Združenja, ki so v okviru svojih delovnih področij vsi pomembno pripomogli k učinkovitemu delovanju Združenja, prav tako pa vsem slovenskim bančnicam in bančnikom, ki smo v lanskem letu dokazali, da smo ponovno kos vsem še tako zahtevnim izzivom.

Blaž Brodnjak,
predsednik nadzornega sveta Združenja bank Slovenije

Uvod

Program dela Združenja je temeljil na srednjeročno določenih strateških ciljih, ki jih je opredelil nadzorni svet Združenja in sledijo spremembam v zunanjem okolju. Ti zajemajo naslednja področja: ugled, digitalna transformacija, regulativa in nadzor, financiranje gospodarstva, zelena ekonomija in varstvo potrošnikov.

Izvajanje aktivnosti Združenja je bilo v letu 2020 zaznamovano z razmerami pandemije covid-19, ki sicer niso vplivale na strateška izhodišča, so pa vodile predvsem v povečanje obsega dela in ustvarile drugačne, izredne okoliščine dela za zaposlene in celotni sektor ter pospešile procese digitalizacije.

Delovanje Združenja, tako zaposlenih kakor tudi predstavnikov bank v odborih in delovnih skupinah, je bilo v času covid-19 izredno intenzivno. Prav tako se je kljub zahtevnim razmeram oziroma ravno zaradi njih dodatno okrepilo sodelovanje z gospodarstvom, posebej z Gospodarsko zbornico Slovenije in Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije ter tudi nekaterimi ministrstvi in sodstvom. Zelo okrepljeno pa je bilo tudi sodelovanje s Policijo na področju zagotavljanja varnega nepretrganega poslovanja, saj je bančni sektor kot del kritične infrastrukture v državi gospodarstvu in prebivalcem tudi v razmerah pandemije moral zagotavljati možnost nemotene izvajanja finančnih transakcij ob hkratnem zagotavljanju izvajanja ukrepov za varovanje zdravja strank in zaposlenih v sektorju.

Bančni sektor se je na nepredvidene razmere odzval takoj. Ob izbruhu pandemije in sprejetju ukrepov za varovanje zdravja je Združenje različnim institucijam – Banki Slovenije (BS), Vladi RS, Ministrstvu za finance, Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvu za delo, družino,

socialne zadeve in enake možnosti, Evropski centralni banki (ECB), Evropskemu bančnemu organu (EBA) – posredovalo predloge ukrepov tako s področja bančne regulative kakor tudi širše z vidika podpore gospodarstvu in poslovanja s prebivalstvom ter posredno blaženja negativnih učinkov tudi na bilance bank in hranilnic. Pri tem smo tesno sodelovali z Gospodarsko zbornico Slovenije, ravno tako pa tudi z Evropsko bančno federacijo (EBF) pri pripravi predlogov, ki jih je slednja naslavljala na evropske institucije (ECB, EBA, Evropsko komisijo ...). Med njimi postavljamo v ospredje nekaj ključnih:

1. Predlogi na področju regulative in nadzora bančnega poslovanja:
 - začasna sprememba obravnave slabih posojil (non-performing loans – NPL)
 - začasna sprememba obravnave komitentov z vidika MSRP 9 – Finančni instrumenti
 - odlog implementacije minimalnih zahtev glede kapitala in kvalificiranih obveznosti (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities – MREL)
 - takojšnja uveljavitev vseh ukrepov, ki jih v sklopu vloge BS zagotavlja regulatorni okvir na podlagi usmeritev EBA in tudi ECB
 - odlog nenujnega poročanja
 - odlog implementacije nadgradnje sistema za izmenjavo podatkov o zadolženosti poslovnih subjektov SISBIZ
 - predlog spremembe makrobonitetnih ukrepov
2. Predlogi za podporo gospodarstvu:
 - zakon o poročanju države (nepreklicnem na prvi poziv) za:
 - začasno zagotavljanje bančnega financiranja podjetij za pokritje takojšnjih likvidnostnih potreb in financiranja obratnega kapitala podjetij
 - odlog odplačila obstoječih obveznosti do bank za podjetja (katerikoli oblike odloga plačil obstoječih obveznosti podjetij, ne le kreditnih)
 - odlog odplačila obstoječih obveznosti gospodinjstev iz stanovanjskih ali potrošniških posojil ob izgubi zaposlitve ali zmanjšanju razpoložljivega dohodka (čakanje na delo in podobno)

- interventni zakon, ki omogoča izvajanje finančnih transakcij od doma brez fizične prisotnosti ali certificiranih digitalnih potrdil za namene identifikacije, in sicer:
 - fizičnim osebam, ki že uporabljajo mobilno banko in druge podobne storitve, za izvajanje finančnih transakcij, vključno z depoziti in krediti, oddaljeno na način, da se ne zahteva fizični ali certificirani digitalni podpis, ter omogočanje video in drugih načinov oddaljene identifikacije pri odpiranju transakcijskega računa in zagonu polne funkcionalnosti poslovanja s tem računom, kakor tudi pri izvajanju finančnih transakcij za fizične osebe, ki so že stranke bank in so fizično identifikacijo že enkrat izvedle v banki
 - dostop do kreditnega registra (SISBON) brez osebne identifikacije stranke

Predlogi za blaženje negativnih posledic so se oblikovali tudi v nadaljevanju leta. Nekateri so bili upoštevani, nekateri ne, vsekakor pa smo z njimi in s svojim strokovnim sodelovanjem skozi celotno leto v delovnih procesih različnih strokovnih vsebin z različnimi deležniki, med drugim z BS, Ministrstvom za finance, Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, ECB, Uradom za makroekonomske analize in razvoj, Gospodarsko zbornico Slovenije, Trgovinsko zbornico Slovenije (TZS), Geodetsko upravo RS, Združenjem sodnih izvedencev in sodnih cenilcev Slovenije za gradbeno stroko, Društvom izvedencev in cenilcev Maribor, Geodetskim inštitutom Slovenije, Slovenskim podjetniškim skladom, Ministrstvom za zunanje zadeve, pripomogli k zmanjševanju negativnih učinkov pandemije na gospodarstvo in prebivalce.

V okviru digitalne transformacije so bili za leto 2020 strateški cilji opredeljeni na področju podatkov, plačil in kibernetske varnosti, ki so bili vsi doseženi, razmere pa so zahtevale tudi pospešitev nekaterih aktivnosti in tesnejše sodelovanje, predvsem pri kibernetski varnosti in varovanju osebnih podatkov. Naše aktivnosti so bile izrazito namenjene ozaveščanju in sodelovanju z drugimi deležniki. Posebej je bilo okrepljeno sodelovanje pri reševanju varnostnih in kibernetskih incidentov s SI-CERT-om.

V sklopu zasledovanja cilja digitalne transformacije in v povezavi s potrebo po prenovi IT-arhitekture Združenja je bil pri določenih delovnih procesih

prehod pospešen, del načrtovanih aktivnosti pa zaradi pandemskih razmer preložen v leto 2021.

Področje regulative je bilo prvenstveno usmerjeno v sodelovanje pri predlaganju in izvajanju ukrepov zaradi covid-19, vendar pa so bile izvedene praktično tudi vse sicer načrtovane aktivnosti. Pomemben del je bil povezan s preostalimi nacionalnimi spremembami zakonodaje, na primer Zakona o bančništvu, Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, zakonov, ki urejajo različne segmente poslovanja, ki jih je zdaj treba izvajati na digitalen in oddaljen način, pa tudi z nacionalno regulativo na področju makrobonitetnih ukrepov. Nekatere aktivnosti pa so vezane na posvetovalne procese na evropski ravni, na primer ob izdaji smernic EBA o odobranju in spremljavi posojil, ter – tako neposredno kot posredno prek EBF – na koordinacijo med BS in bankami pri novih poročevalskih zahtevah in standardih, ki jih postavljajo BS, EBA in ECB, ključna pa je bila tudi spremljava pospešenih regulatornih aktivnosti Evropske komisije in EBA na področju trajnostnega financiranja – trajnostno financiranje je v letu 2020 postalo tudi kratkoročna in srednjeročna strateška prioriteta EU v povezavi tudi s finančnimi ukrepi za spodbudo gospodarskega okrevanja po covidu-19.

V segmentu financiranja gospodarstva so bile naše aktivnosti pretežni del leta namenjene zagotavljanju likvidnosti gospodarstva v razmerah pandemije covid-19 in spremljavi izvajanja ukrepov za omilitev posledic krize v gospodarstvu, sodelovanju z drugimi deležniki in seveda spremljavi gibanja izpostavljenosti kreditnemu tveganju.

Varstvo potrošnikov se prepleta z aktivnostmi izvajanja komunikacijske strategije, kjer je bil v letu 2020 velik trud posvečen obveščanju potrošnikov o varnem načinu opravljanja bančnih transakcij in ob tem o digitalnih kanalih ter ozaveščanju o varnosti poslovanja ob prehodu na oddaljeno digitalno poslovanje.

Pandemija covid-19 je pustila svojo sled tudi v vsebini revije Bančni vestnik, kot običajno smo tudi lani izdali 12 števil. Pandemiji sta bili posvečeni dve tematski številki, majska in junijska. Članki o vplivu covid-19 na

gospodarstvo in banke so bili sicer objavljeni v vsaki številki od aprilske izdaje dalje. Osrednja tema mednarodne številke, ki je izšla novembra, pa so bile klimatske spremembe kot vrsta finančnega tveganja bank.

Epidemiološke razmere so še posebej korenito posegle v izvajanje aktivnosti Izobraževalnega centra Združenja, saj so narekovale ustavitev vseh dejavnosti, kjer je bil predviden osebni stik med udeleženci. Na začetku je bila zato posebna pozornost posvečena programom, ki so bili že prej izvajani v obliki e-izobraževanja, med letom pa so jim bili dodani še novi oziroma je bila oddaljenemu načinu prilagojena tudi izvedba preostalih dogodkov.

Veliko pozornosti smo tudi v minulem letu namenili finančnemu opismenjevanju. Potem ko je EBF preklicala izvedbo v živo finala Evropskega denarnega kviza v Bruslju, smo tudi nacionalno tekmovanje konec aprila izpeljali on-line; nanj se je kljub epidemiji in prav takrat posebno neugodnim razmeram v šolah prijavilo 155 učencev iz osmih razredov in petih šol. V sodelovanju z EBF smo pripravili navodila za učence oziroma dijake in njihove mentorje ter koordinirali potrebne aktivnosti, da so lahko 16. junija sodelovali tudi na evropskem spletnem finalu; ta je v letu 2020 potekal nekoliko drugače, kot predstavitev nacionalnih zmagovalcev, ne kot tekmovanje. Naša nacionalna zmagovalka leta 2020, ki je bila zmagovalka finala Evropskega denarnega kviza v letu 2019, je bila med vsemi zmagovalci iz evropskih držav posebej predstavljena in je svoje mnenje o pomenu finančne pismenosti zaupala tisočem mladih po Evropi.

Združenje je tako v minulem letu izpeljalo mnoge aktivnosti, ki so jih zahtevale zaradi covida-19 spremenjene okoliščine, ob tem pa tudi večino nalog iz načrta dela, zastavljenih še pred izbruhom pandemije, za kar se zahvaljujem zaposlenim na Združenju ter vsem članom odborov in delovnih skupin, ki so v razmerah pandemije (ali kljub njim) zelo aktivno sodelovali. Zahvala tudi izvajalcem izvensodne poravnave potrošniških sporov, ki so v izrednih razmerah leta 2020 skoraj nemoteno opravljali kakovostno strokovno delo in s tem pripomogli k reševanju sporov tudi med pandemijo.

Zahvaljujem se tudi nadzornemu svetu Združenja za vse usmeritve in podporo pri uresničevanju ciljev zagotavljanja učinkovite podpore poslovanju

bančnega sektorja ter v razmerah pandemije tudi gospodarstvu in prebivalcem. Zahvala tudi za podporo spremembam procesov delovanja Združenja, ki jih je bilo treba v razmerah pandemije še pospešiti.

Stanislava Zadravec Capriolo,
direktorica Združenja bank Slovenije

Organi Združenja bank Slovenije

- skupščina
- nadzorni svet
- direktorica: mag. Stanislava Zadavec Capriolo

Člani nadzornega sveta	Namestniki članov
Blaž Brodnjak, Nova Ljubljanska banka d.d., predsednik nadzornega sveta	Andreas Burkhardt, Nova Ljubljanska banka, d.d.
mag. Vojka Ravbar, SKB banka d.d., namestnica predsednika nadzornega sveta	mag. Manica Novak, SKB banka d.d.
Andrej Plos*, Banka Sparkasse d.d., namestnik predsednika nadzornega sveta	Thomas Jurkowitsch, Banka Sparkasse d.d.
Marco Giuseppe Esposito, UniCredit Banka Slovenija d.d.	Mojca Kovač, UniCredit Banka Slovenija d.d.
mag. Sabina Župec Kranjc, Nova Kreditna banka Maribor d.d.	Matej Falatov, Nova Kreditna banka Maribor d.d.
Jozef Kausich, Banka Intesa Sanpaolo d.d.	Ivan Ivičič, Banka Intesa Sanpaolo d.d.
Mario Henjak, Gorenjska banka d.d.	Marko Filipčič, Gorenjska banka d.d.
Sberbank banka d.d.	Aleš Zajc, Sberbank banka d.d.
Klemen Bajt, Primorska hranilnica Vipava d.d.	Rado Likar, Primorska hranilnica Vipava d.d.
mag. Sibil Svilan, SID banka, d.d.	Goran Katušin, SID banka, d.d.
Mitja Otorepec, Summit Leasing Slovenija d.o.o	Andrej Pucer, NLB Leasing d.o.o

Stanje na dan 31. 12. 2020.

* Andrej Plos je s 1. 1. 2021 z mesta namestnika predsednika nadzornega sveta odstopil.

Nekateri makroekonomski podatki za Slovenijo

	2020	2019
Realna rast BDP (v %)	-5,5	2,4
Nominalni BDP (v mio EUR)	46.297	48.007
BDP na prebivalca (v EUR)	22.014	23.165
Presežek/primanjkljaj države (v mio EUR)	-1.101	146
Konsolidirani dolg države (v mio EUR)	37.429	31.744

Vir: Surs.

Nekateri podatki za slovenski bančni sektor

(v mio EUR)	2020	2019
Bilančna vsota	44.651	41.213
Kapital	4.805	4.963
Kreditni podjetjem	8.750	8.877
Kreditni gospodinjstvom	10.712	10.703
Depoziti podjetij	8.031	6.758
Depoziti gospodinjstev	22.437	20.365
Čiste obresti	639,1	682,7
Bruto dohodek	1.360,1	1.256,1
Operativni stroški	-718,4	709,3
Dobiček po obdavčitvi	450,3	530,5

Vir: Mesečna informacija o poslovanju bank, BS, februar 2021

Aktivnosti Združenja bank Slovenije v letu 2020

Realizirali smo vse strateške cilje programa dela za leto 2020, čeprav je tudi na nas izjemno vplivala pandemija covida-19. Ta je zahtevala hitro odzivanje na potrebe članic v nepričakovanih in nepredvidenih razmerah, okrepljeno sodelovanje z drugimi organizacijami in institucijami ter spremembe pri načinu delovanja tako znotraj Združenja kakor tudi pri sodelovanju z drugimi deležniki znotraj in zunaj nacionalnih meja.

Ob skrbi za nujne nepredvidene aktivnosti, povezane z izbruhom pandemije covida-19, so bili realizirani tudi vsi operativni cilji, postavljeni za leto 2020, razen štirih, je pa bilo zaradi razmer izpeljanih dodatnih 23 nenačrtovanih operativnih nalog.

Realizirani so bili tudi vsi strateški in operativni cilji sprejete komunikacijske strategije, razen nekaterih, ki so bili predvideni na področju finančnega opismenjevanja starostnikov, kot je razumljivo, zaradi ukrepov varovanja zdravja. V okviru postopne prenove dotrajane IT-infrastrukture pa so bile zaradi zahtev po zagotavljanju možnosti dela od doma zaradi varovanja zdravja nujne večje investicije od načrtovanih v opremo, ki je omogočila učinkovito delo od doma, medtem ko je del investicij in aktivnosti, načrtovanih za leto 2020, prenesen v leto 2021.

V nadaljevanju je delovanje Združenja v letu 2020 podrobneje predstavljeno po področjih.

Ekonomika bančnega poslovanja

Ekonomika bančnega poslovanja poleg funkcij upravljanja tveganj in notranje revizije vključuje še bančno računovodstvo, davke in poročanje regulatornim, nadzornim ter davčnim organom, delo na tem področju pa je potekalo prek treh odborov in osmih delovnih skupin. Aktivnosti navedenih delovnih teles Združenja je v letu 2020 močno zaznamovala epidemija covid-19, zaradi novonastalih potreb pa so bile ustanovljene tudi posebne, ad hoc delovne skupine.

Vsa omenjena delovna telesa so pri svojem delu upoštevala strateške usmeritve, ki so bile vključene v program dela Združenja za leto 2020.

Njihovo delovanje je bilo tako usmerjeno zlasti v:

- ocenjevanje in zmanjševanje negativnega vpliva koronavirusa SARS-CoV-2 oziroma bolezni COVID-19 na poslovanje bančnega sektorja prek sprejemanja potrebnih blažilnih ukrepov;
- podajanje pobud, predlogov, komentarjev in vprašanj v zvezi s spremembami zakonodaje oziroma regulatornih predpisov (tudi v obliki kapitalskih, likvidnostnih in operativnih olajšav zaradi covid-19) na evropski in lokalni ravni ter okrepljeno medsebojno obveščanje;
- obravnavo metod in postopkov upravljanja tveganj s poudarkom na učinkovitem in preudarnem upravljanju kreditnega tveganja (odobranje in spremljanje naložb), na kreditnih zavarovanjih in operativnem tveganju ter delovanju službe notranje revizije (tako v kontekstu epidemije covid-19 kot nasploh);
- osveževanje in nadgradnjo obstoječih oziroma pripravo novih dokumentov, ki se nanašajo na interne postopke, veljavna regulatorna pravila in primere dobrih praks s področja dela;
- krepitev dialoga in sodelovanja z različnimi deležniki tako na nacionalni ravni, na primer z BS, Ministrstvom za finance, Uradom za makroekonomske analize in razvoj (Umar), Geodetsko upravo RS (Gurs), Finančno upravo RS (Furs), Gospodarsko zbornico Slovenije (GZS), kot na mednarodni in nadnacionalni ravni ter tekoče obveščanje o relevantnih dogajanjih, povezanih z epidemijo koronavirusne bolezni.

Odbor za upravljanje tveganj

Odbor je na treh rednih sejah v letu 2020 in prek obsežne elektronske korespondence obravnaval aktualne teme s področja upravljanja tveganj v bankah in hranilnicah, razreševal dileme in praktična vprašanja, usklajeval in dajal pobude, se seznanjal s spremembami v regulatornem okolju, izvajal ankete in obravnaval njihove rezultate.

V začetku leta je bil vključen v pripravo predloga Zakona o poroštvih RS za stanovanjske kredite, ki pa kasneje ni bil vložen v zakonodajno proceduro. S pojavom epidemije covida-19 so bile aktivnosti nato prvenstveno usmerjene v prilagajanje in nadgradnje internih postopkov ter proaktivno spremljanje sprememb zakonodaje in regulatornih pravil. Poleg rednih so bile oblikovane številne dodatne delovne skupine (na primer za pripravo usklajenih obrazcev za vloge za odobritev moratorijev, za pripravo predloga Zakona o jamstveni shemi RS za likvidnostne kredite, za tolmačenje pravil razvrščanja in oslabitev terjatev zaradi covida-19, za implementacijo Zakona o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19 in pripravo usklajenih obrazcev za vloge za odobritev tovrstnih kreditov), ki so izvedle vse zastavljene naloge. Odbor je bil v tem okviru zlasti dejaven pri pripravi razlage in vprašanj glede pravil razvrščanja in oblikovanja oslabitev terjatev zaradi covida-19 na podlagi obvestil regulatorjev EBA ter Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA) z dne 25. marca 2020¹ ter smernic organa EBA o zakonskih in zasebnih moratorijih za odplačevanje posojil, uporabljenih zaradi pandemije covida-19, z dne 2. aprila in 2. decembra 2020, s pojasnili glede:

- prepoznavanja dogodka neplačila in posledične prerazvrstitve terjatev v kategorijo nedonosnih izpostavljenosti (non-performing exposures – NPE),
- obravnave zakonsko določenih in zasebno dogovorjenih moratorijev kot opustitev in posledične prerazvrstitve terjatev v kategorijo prestrukturiranih izpostavljenosti (forborne exposures – FE) ter

1 »Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID-19 measures« in »Accounting implications of the COVID-19 outbreak on the calculation of expected credit losses in accordance with IFRS 9«.

- računovodske obravnave z vidika prerazvrščanja terjatev iz skupine 1 v skupino 2 ter posledičnih oslabitev.

Skozi vse leto je odbor v sodelovanju z drugimi delovnimi telesi Združenja (zlasti z odborom za podjetja in odborom za pravna vprašanja) obravnaval tudi druge teme, povezave z epidemijo covid-19, in dajal ustrezne zakonodajne in regulatorne pobude. Med slednjimi velja omeniti zlasti pobude za spremembo sklepa BS o ocenjevanju kreditnega tveganja z namenom uskladitve pogojev za pravno gotovost zavarovanj s pogoji, ki veljajo v uredbi o kapitalskih zahtevah (CRR), ter pobudo za ugodnejšo kapitalsko obravnavo oseb javnega sektorja z majhnim tveganjem, ki je bila tudi delno sprejeta.

Enako je odbor vse leto spremljal makroekonomska dogajanja in nadaljeval redna srečanja s predstavniki Umarja, na katerih so se udeleženci seznanjali z izdelanimi napovedmi gibanj makroekonomskih kategorij in zaznanimi trendi v poslovanju podjetij. Redno je spremljal delo Zbornice računovodskih servisov pri GZS pri projektu standardizacije finančnih razkritij o poslovanju zlasti malih in srednjih podjetij (projekt Standard FRP) ter vodil sproten dialog z nosilcem projekta s ciljem njegove čimprejšnje realizacije.

Ena ključnih aktivnosti odbora v letu 2020 je bila povezana z njegovo vključitvijo v implementacijo meseca maja objavljenih regulatornih smernic organa EBA za odobravanje in spremljanje kreditnih naložb. Odbor se je sicer že leto prej aktivno vključil v posvetovalni proces, ko je bil objavljen njihov predlog; v minulem letu pa je poleg podrobne seznaitve z vsebino končne verzije smernic imenoval posebno delovno skupino za njihovo implementacijo ter razreševanje morebitnih dilem v zvezi s tem procesom. S tem je še dejavneje pristopil k identifikaciji potrebnih prilagoditev kreditnega procesa v bankah in hranilnicah ter predlagal ustrezne rešitve (kot opisano v nadaljevanju v delu tega poročila, ki se nanaša na aktivnosti delovnih skupin odbora). V zvezi z novimi regulatornimi produkti velja izpostaviti tudi v maju objavljen predlog vodnika ECB o upravljanju podnebnih in okoljskih tveganj, katerega končno besedilo je bilo objavljeno v novembru 2020. Odbor se je seznanil s ključnimi vsebinami obeh verzij vodnika ter priporočil njihovo podrobnejšo obravnavo na ravni delovnih skupin.

Odbor se je seznanjal z usmeritvami, ki jih je ob zahtevnosti vrednotenja nepremičnin v razmerah covid-19 dala novoustanovljena mešana delovna skupina predstavnikov Slovenskega inštituta za revizijo in Združenja bank, prav tako pa je za promocijo uporabe posplošenih vrednosti nepremičnin, ki jih z modeli množičnega vrednotenja oceni Gurs, v sodelovanju z drugimi ključnimi deležniki pripravil vprašanje, ki bo ob ponovni javni razpoložljivosti teh podatkov naslovljen na organ EBA s ciljem, da se rezultati tovrstnih modelov neposredno uporabijo tudi v postopku izračuna kapitalskih zahtev za kreditno tveganje.

Med člani je odbor izvajal številne ankete s področja dela (na primer o pogojih za opustitev oznake prestrukturirane izpostavljenosti oziroma FE), obravnaval njihove rezultate in v razpravi razjasnjeval dileme ter dajal usmeritve. Poleg tega so člani odbora v drugi polovici leta izvedli tradicionalno anketo med predstavniki oddelkov za upravljanje tveganj v bankah o ključnih sedanjih in pričakovanih tveganjih, ki jim je izpostavljen bančni sektor. Rezultati so tudi v letu 2020 razkrili velik pomen zlasti poslovnega in regulatornega tveganja, zaradi učinkov epidemije covid-19 pa se je na vrh pomembnosti uvrstilo kreditno tveganje. Odbor se je ob tem dodatno seznanil z rezultati podobnih študij na lokalni (na primer BS), regionalni (na primer EBA, ECB, Evropski odbor za sistemska tveganja – ESRB) in globalni ravni (McKinsey, Svetovni gospodarski forum).

Oktobra je bil v virtualni obliki izpeljan tradicionalni strokovni posvet o aktualnih izzivih pri upravljanju tveganj v bankah in hranilnicah, osrednji dogodek, ki ga pripravlja odbor. Lani so bile v ospredju vsebine, ki jih uokvirjajo ključne usmeritve dela Združenja. Razdeljene so bile v tri vsebinske module: makroekonomske razmere in napovedi, trajnostno financiranje in regulatorna oziroma nadzorniška praksa. Tudi tokrat je bil posvet pomemben forum za izmenjavo znanj, mnenj, pogledov in dobrih praks, s čimer je bil udeležencem, tudi s predavanji priznanih tujih strokovnjakov, omogočen širši pogled na dinamiko razvoja različnih tveganj ter načine njihovega upravljanja v bankah in hranilnicah.

Odbor se je prek Združenja tekoče seznanjal z relevantnimi aktivnostmi na ravni EBF (na primer glede trajnostnega financiranja, smernic organa EBA o odobravanju in spremljanju kreditov, srečanj s predstavniki ECB) ter obves-

tili regulatornih organov (na primer objave novih tehničnih standardov in smernic oziroma vodnikov EBA in ECB).

Odbor je pripravil opazen vsebinski opis upravljanja tveganj tudi za strokovno revijo Bančni vestnik in druge kanale komuniciranja z javnostmi ter s tem pripomogel k posredovanju relevantnih informacij širšemu krogu deležnikov.

Kot že omenjeno uvodoma so pomembnost in kompleksnost vsebin ter aktualnost upravljanja kreditnega tveganja (ter v njegovem okviru postopka odobravanja posojil in upravljanja kreditnih zavarovanj) in operativnih tveganj ter uporabe modelov nasploh in v razmerah epidemije covida-19 terjale intenzivno delo tako rednih kot ad hoc delovnih skupin, ki delujejo v okviru odbora in jih slednji kot matično delovno telo koordinira in usmerja. Delo in prispevki vseh teh skupin so na kratko predstavljeni v nadaljevanju.

Skupina za zavarovanja

Skupina je bila izjemno dejavna in se je na rednih sestankih sestala devetkrat. Na začetku leta se je seznanjala z relevantnimi informacijami o spremembah podatkovnih struktur v evidencah Gursa s 1. aprilom 2020. V skladu z načrtanim programom dela je sicer skozi vse leto glavno pozornost usmerjala v aktivnosti za razširitev uporabe posplošene vrednosti nepremičnin, ki jih izdeluje in objavlja Gurs, za namene vrednotenja stanovanjskih nepremičnin v okviru postopka izračuna kapitalskih zahtev za kreditno tveganje (KZKT) v skladu z uredbo CRR. Tako je za organ EBA pripravila argumentirano vprašanje o smiselnosti uporabe posplošene vrednosti stanovanjskih nepremičnin v postopku izračuna KZKT in ga posredovala v odobritev matičnemu odboru, a ga je nato zaradi zamrznitve javne objave posplošenih vrednosti zaradi interventne zakonodaje zadržala. Ob koncu leta je tudi sprožila dve formalni pobudi za objavo informacij o posplošenih vrednostih, ki bančnemu sektorju in njegovim strankam prinaša dodatno uporabno vrednost in s tem številne koristi.

Skupina se je v letu 2020 posvetila tudi vzpostavitvi elektronske izmenjave podatkov o vinkulacijah med bankami in hranilnicami na eni strani ter zavarovalnicami na drugi. Nadaljnje aktivnosti so odvisne od interesa preostalih deležnikov.

Vse leto se je skupina aktivno vključevala v natančen pregled smernic organa EBA o odobranju kreditov in njihovem spremljanju v delu, ki se dotika kreditnih zavarovanj, ter oblikovala ustrezna tolmačenja posameznih določb. Prav tako je spremljala rezultate dela posebnih delovnih skupin, vzpostavljenih zaradi epidemije covida-19, ki se nanašajo na zavarovanje kreditov z jamstvi RS. Zaradi aktualnosti epidemije covida-19 in njenega vpliva na vrednost različnih premoženjskih oblik (ter s tem na vrednost portfelja zavarovanj) je v sodelovanju s Slovenskim inštitutom za revizijo oblikovala medresorsko delovno skupino, ki se je ukvarjala z aktualnimi izzivi in posebnostmi vrednotenja v razmerah izrazito povečane negotovosti zaradi obeh valov epidemije. Njen glavni namen je priprava strokovnih rešitev v novonastali situaciji pandemije in krepitev interakcije ocenjevalcev vrednosti nepremičnin z uporabniki cenitev.

Skupina je ob koncu leta pripravila pobudo, naslovljeno na BS, za spremembo besedila 23. člena Sklepa o upravljanju kreditnega tveganja v bankah in hranilnicah, ki se nanaša na izpolnjevanje pogojev za izpolnitev pravne gotovosti zavarovanja s hipotekami.

Skupina za modeliranje

Skupina je v okviru petih rednih sestankov glavnino aktivnosti usmerjala v razprave o izzivih in iskanje metodoloških rešitev na naslednjih vsebinskih področjih:

- izdelava makroekonomskih scenarijev in napovedi za RS in evroobmočje;
- modeliranje/ocenjevanje pričakovanih kreditnih izgub oziroma parametrov kreditnega tveganja (zlasti verjetnosti neplačila) ter oblikovanje oslabitev v razmerah povečane negotovosti, nihajnosti gospodarskih napovedi in povečane regulatorne prožnosti zaradi epidemije covida-19;
- določanje cene posojila v skladu s 6. poglavjem smernic organa EBA o odobranju posojil in priporočili načel odgovornega kreditiranja gospodarskih družb Združenja bank;
- razumevanje konceptov trajnostnega financiranja in krožnega gospodarstva ter določanje kriterijev za ugotavljanje krožne naravnosti podjetij.

Skupina je nadaljevala sodelovanje na strokovni ravni s predstavniki Umarja ter se skupaj z zainteresiranimi člani matičnega odbora in odbora za podjetja udeleževala predstavitev njihovih makroekonomskih napovedi. Prav tako je pri BS sprožila pobudo za pridobivanje nekaterih agregatnih podatkov, ki jih BS od bank in hranilnic zbira na podlagi rednih poročevalskih zahtev, in sicer v obliki povratnih informacij na ravni bančnega sistema, ki bi imele uporabno informacijsko oziroma referenčno vrednost.

Zlasti v drugi polovici leta je svoje delo usmerila v vsebine, povezane s trajnostnim financiranjem in pomenom krožnega gospodarstva. Začela je oblikovati kriterije za ugotavljanje krožne naravnosti podjetij, ob tem pa se je glede na novost vsebine s pomočjo zunanjega strokovnjaka in predstavnikov SID banke seznanjala z osnovnimi metodološkimi izhodišči. Obravnavala je tudi relevantne vsebine novembra izdanega vodnika ECB o podnebnih in okoljskih tveganjih, zlasti v delu, ki se nanaša na okvir za upravljanje tveganj (podpoglavje 6.1) in kreditno tveganje (podpoglavje 6.2).

Skupina za operativno tveganje

Tudi delo te skupine je bilo močno zaznamovano z učinki epidemije covid-19. Po tem, ko je na prvem od skupno sedmih sestankov v letu 2020 formalno potrdila posodobljene smernice za upravljanje operativnega tveganja v bankah in hranilnicah, ki so bile glavni rezultat njenega intenzivnega dela v predhodnem letu, ter sprejela pobudo za pripravo skupnega kontrolnega vprašalnika za izvedbo rednih letnih pregledov zunanjih izvajalcev, je takoj ob izbruhu prvega vala epidemije pripravila seznam ukrepov za zagotavljanje neprekinjenega poslovanja ob širitvi covid-19 (ukrepi internega značaja, ukrepi, vezani na stranke in zunanje izvajalce, ter ukrepi, ki se nanašajo na institucionalne deležnike).

Prav tako je pripravila izhodiščne kriterije za obravnavo škodnih dogodkov zaradi epidemije – kaj je škoda z vidika operativnega tveganja iz naslova epidemije covid-19 in kako se bodo izgube iz naslova covid-19 kategorizirale po baselskih pravilih.

Skupina je v sodelovanju z drugimi delovnimi telesi Združenja na podlagi prej omenjene pobude za pripravo enotnega kontrolnega vprašalnika za

ocenjevanje zunanjih izvajalcev zastavljeno nalogo uspešno zaključila. V obdobju od februarja do avgusta 2020 je namreč pripravila enoten dokument, ki je lahko bankam in hranilnicam v pomoč pri izvajanju pregleda in ocene tveganosti zunanjih izvajalcev. Vprašalnik zajema različne vidike ocene poslovanja zunanjih izvajalcev (na primer IT-varnost, upravljanje podatkov, neprekinjeno poslovanje, finančna stabilnost oziroma poravnava finančnih obveznosti, notranje upravljanje, kadri), enotna uporaba standardiziranega vprašalnika pa lahko bistveno zmanjša administrativno breme tudi zunanjim izvajalcem, pogodbenim partnerjem bank in hranilnic.

Tudi ta skupina se je seznanila z relevantnimi določbami vodnika ECB o podnebnih in okoljskih tveganjih (podpoglavje 6.3 z naslovom Upravljanje operativnega tveganja), v juniju pa je izvedla strokovno predstavitev orodja za upravljanje operativnega tveganja tujega komercialnega ponudnika.

Skupina je bila vključena tudi v izobraževalno dejavnost Združenja, saj so bile vsebine o upravljanju operativnega tveganja predstavljene v rednem programu Bančne šole.

Skupina za implementacijo smernic EBA o odobravanju in spremljanju kreditov

Upošteva izjemno pomembnost kreditnega procesa v bankah in hranilnicah ter v okviru tega procesa še posebej postopkov odobravanja in spremljanja kreditov, je bila na podlagi sklepa matičnega odbora v letu 2020 oblikovana delovna skupina, katere naloga je bila podrobno obravnavati meseca maja izdane smernice EBA, ki urejajo omenjeno področje bančnega poslovanja. Ta se je na petih sestankih sistematično lotila seznanitve z vsemi poglavji smernic ter obravnavala ključne dileme, ki se, pogosto tudi zaradi splošne narave smernic, pojavljajo z vidika njihovega izvajanja v praksi. V strokovnem dialogu je v zvezi z vsemi relevantnimi vprašanji pregledala tolmačenja organa EBA in sprejela ter dokumentirala ustrezne razlage, svoje delo pa bo nadaljevala tudi v tem letu, po možnosti tudi prek dialoga s predstavniki regulatorja oziroma nadzornika, in sicer pred začetkom veljavnosti smernic in kasneje.

Ad hoc delovne skupine za implementacijo interventne zakonodaje zaradi covida-19

Zaradi epidemije covida-19 je RS sprejela številne ukrepe za omilitev negativnih posledic za gospodarstvo in državljane, ki so posegli tudi na področje bančnega poslovanja. Podobno so se s številnimi spremembami regulatornih pravil odzvali regulatorji bančnega trga na nacionalni in evropski ravni.

Omenjene spremembe so terjale takojšnje proaktivne odzive bančnega sektorja, vse z namenom čim hitrejše implementacije in posledično učinkovanja sprejetih ukrepov, in to na način, ki bo čim bolj pregleden tudi za kreditorejmalce. S tem ciljem so bile na Združenju oblikovane mešane delovne skupine, ki so se ukvarjale zlasti s pripravo in prilagoditvijo vseh potrebnih postopkov in dokumentov, ki se nanašajo na izvajanje Zakona o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditorejmalcev (ZIUOPOK), Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) in Zakona o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19 (ZDLGPE) ter pripadajočih vladnih uredb. V teh skupinah so aktivno sodelovali tudi predstavniki odbora za upravljanje tveganj in njegovih delovnih skupin, njihove aktivnosti pa so podrobneje opisane v okviru predstavitve dela odbora za podjetja kot nosilnega delovnega telesa.

Odbor za notranjo revizijo

Poslanstvo odbora je učinkovita izmenjava izkušenj, znanj in najboljših praks notranjega revidiranja, sprotno seznanjanje s področnimi predpisi in aktualnimi tveganji bančnega poslovanja ter krepitev strokovnosti funkcije notranje revizije v bankah in hranilnicah.

Člani odbora so na šestih rednih sejah obravnavali širšo aktualno problematiko dela notranjih revizorjev, si izmenjevali izkušnje in podajali stališča do ključnih tem. Ob tem so se sprotno seznanjali tudi z aktivnostmi komplementarnih odborov in regulatornimi spremembami (denimo nove smernice organa EBA in vodnik ECB, spremembe obstoječih in sprejetje novih regulatornih pravil ter zakonodaje zaradi covida-19) ter se vključili

v strokovno razpravo ob pripravi novele Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1K), ki se nanaša na njihovo funkcijo (člen 281a). V zvezi z epidemijo covida-19 so si člani odbora poleg aktivnega spremljanja sprememb v regulatornih in zakonodajnih predpisih ves čas izmenjevali svoje poglede na praktično organiziranje in delovanje služb notranje revizije v času zaostrenih razmer ter izkušnje glede prilagoditev svojih letnih načrtov dela. Uskladili so tudi vprašanja za redno letno anketo o aktualnih tveganjih in delu notranje revizije – ta je bila vsebinsko osredotočena na tveganja, ki se pojavljajo kot posledica epidemije covida-19. V sodelovanju še z drugimi odbori so jo izvedli v avgustu, njeni rezultati pa so bili podrobneje obravnavani skupaj z izsledki anket drugih odborov Združenja in podobnih nacionalnih ter mednarodnih študij.

Člani odbora so se na začetku leta 2020 seznanili z informacijami in praktičnim prikazom delovanja aplikativne rešitve (programskega orodja) za podporo dela službe notranje revizije, ki jo ponuja komercialni ponudnik iz tujine, pretežni del aktivnosti pa je bil v nadaljevanju leta usmerjen v koordinacijo in pripravo izvedbe skupnih revizijskih pregledov zunanjih izvajalcev v skladu z določbami smernic EBA o zunanjem izvajanju. Slednje v 91. členu naročniku storitve zunanjega izvajanja omogočajo, da poleg samostojnega revizijskega pregleda na lokaciji izvajalca pregled opravi tudi v obliki skupnih revizij, ki jih izvedejo predstavniki članic Združenja ali tretje osebe. Odbor se je odločil, da bi tovrstne skupne revizije zaradi številnih prednosti, ki bi jih to prineslo tako bankam in hranilnicam kot tudi zunanjim izvajalcem, zaupal mednarodnim specializiranim revizijskim družbam. Za uresničitev te odločitve je pripravil poseben akcijski načrt in izpeljal vse potrebne postopke za izvedbo vsaj ene skupne revizije v letu 2021.

Pomemben del dejavnosti je bil tudi lani namenjen strokovni pripravi in organizaciji tradicionalnega dvodnevne posveta notranjih revizorjev, načrtovanega za september, a je bilo srečanje zaradi začetka drugega vala epidemije prestavljeno v naslednje leto. Ne glede na to je odbor v drugi polovici leta na dveh sejah obravnaval vsaj nekatere teme, ki so bile predvidene za posvet (na primer priprava načrta dela notranje revizije na podlagi ocene tveganj, preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, sodelovanje med funkcijo notranje revizije in funkcijo upravljanja tveganj).

Odbor je nadaljeval okrepljeno interdisciplinarno dejavnost in se tako vključil v delo odbora za upravljanje tveganj oziroma delovne skupine za operativno tveganje, ki se je nanašalo na upravljanje tveganja zunanjega izvajanja oziroma pripravo vprašalnika za oceno tveganosti zunanjih izvajalcev, kar so tudi uspešno dokončali.

Tudi v minulem letu so člani odbora pregledali in potrdili seznam ključnih vsebin letnega poročila o delu službe notranje revizije na podlagi določb ZGD in Zakona o bančništvu ter pregledali in osvežili tabelarični pregled številnih regulatorno zahtevanih aktivnosti funkcije notranje revizije. Med njimi so se pojavile tudi naloge, ki jih prinaša vodnik ECB o podnebnih in okoljskih tveganjih, ki na podlagi določb podpoglavja 5.3 (Organizacijska struktura) službi notranje revizije že v letu 2021 nalaga nove zahtevne obveznosti presoje usposobljenosti in opremljenosti banke za upravljanje tovrstnih tveganj.

Odbor za računovodstvo

Odbor za računovodstvo se je v letu 2020 zaradi izrednih razmer ob epidemiji covida-19 sestal enkrat, in sicer prek videopovezave. V izrednih razmerah so delovanje odbora zaznamovali zlasti sodelovanje in dialog z različnimi deležniki, na primer z BS oziroma njenimi službami s področja nadzora, regulative, poročanja in reševanja, Ministrstvom za finance, Fursom, oblikovanje vrste pobud in predlogov sprememb zakonodaje oziroma regulatornih predpisov, prizadevanja za konkretnjšo uveljavitev načela sorazmernosti in racionalizacijo poročevalskih zahtev nasploh, postavljanje številnih vprašanj BS v zvezi z izvajanjem Navodil za poročanje monetarnih finančnih institucij (poročila BSMAP, BSZAM).

Članice so se prek Združenja kot običajno s predlogi in komentarji vključevale v posvetovalne procese o aktih, ki jih izdajajo domači in mednarodni organi. Članice so tako predstavile predloge k spremembam ali dopolnitvam nekaterih novih regulatornih produktov, ki jih je v letu 2020 izdala BS, in sicer k Navodilom za poročanje monetarnih finančnih institucij, spremembam usmeritev v zvezi z uporabo modela pričakovanih kreditnih izgub in pravilom vrednotenja določenih knjigovodskih postavk.

Delovna skupina za davke

Skupina se je sestala enkrat, zaradi covida-19 prek videopovezave. Njeni člani so sproti spremljali interventno zakonodajo in ob spremembah naslavljali vprašanja na Ministrstvo za finance in Furs.

Organizirana sta bila dva sestanka med člani ožje skupine za davke, Ministrstvom za finance in Fursom na temo poročanja o čezmejnih aranžmajih, o katerih so banke obvezane poročati v skladu z direktivo 2011/16/EU glede obvezne avtomatične izmenjave informacij na področju obdavčenja v zvezi s čezmejnimi aranžmaji, o katerih se poroča (tako imenovana direktiva DAC6). V skladu z omenjeno direktivo je v okviru Združenja nastalo tudi interno gradivo za poročanje o čezmejnih aranžmajih – DAC6, ki naj bi bankam služilo kot priporočilo pri tovrstnem poročanju. Prav tako je v sodelovanju Izobraževalnega centra in ožje skupne za davke nastalo e-gradientivo, namenjeno e-izobraževanju zaposlenih v bankah, ki so odgovorni in/ali vključeni v poročanje DAC6.

Skupina je razreševala tudi različna davčna vprašanja:

- DDV obravnave storitev ravnanja z denarjem,
- smernice v zvezi s finančnimi transakcijami,
- plačevanje davka na finančne storitve (DFS) tujih ponudnikov plačilnega prometa – na pobudo odbora za kartično poslovanje,
- dohodnina – letno poročanje obresti,
- interventna zakonodaja – v povezavi s covidom-19,
- obravnava jamstvene premije.

Omenimo še obravnavo »notranjih kontrol«, kjer sta bila izdelana dva seznama: davčni odtegljaj za fizične osebe in DDV seznam obdavčenih in oproščenih storitev, ki je v fazi pregleda.

Združenje je na podlagi navedenih aktivnosti pridobilo uradne odgovore Fursa na številna davčna vprašanja (na primer vrednotenje bonitet iz naslova uporabe službenega vozila za zasebne potrebe – sorazmernost, davčna obravnava stroškov parkirnih prostorov za zaposlene, ki te uporabljajo v delovnem času, olajšava za investiranje v označevalne napise, davčni učinki dodelitve bonusa članom uprave v obliki finančnih instrumentov, poroča-

nje KP KDVP in VIRODIV, DFS pri dodatnih nagradah zavarovalnim zastopnikom, obračun bonitete pri uporabi službenega vozila v času covida-19).

Delovna skupina za poročanje

Skupina se zaradi izrednih razmer ob epidemiji lani ni sestala, je pa aktivno sodelovala pri oblikovanju pripomb k Sklepu o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva in s tem v zvezi glede novih podatkovnih zahtev, ki se nanašajo na poročili BSMAP in BSZAM.

V okviru sodelovanja z Ministrstvom za finance oziroma Fursom, BS in drugimi ključnimi deležniki so bile članice tekoče obveščane o aktualnih objavah in aktivnostih omenjenih akterjev, skupina je posredovala tudi pri podajanju pobud s področja bančne in davčne regulative, pridobivala relevantne informacije in tolmačenja ter organizirala medsebojna srečanja.

Delovna skupina za AEOL in FATCA

Delovna skupina za AEOL in FATCA deluje na področju avtomatične izmenjave podatkov o finančnih računih po zahtevah Enotnega standarda poročanja OECD in direktive EU o medsebojni upravni pomoči, ki se je začela izvajati s 1. januarjem 2016 (AEOL), ter reševanju zahtev, ki izhajajo iz ameriškega zakona o spoštovanju davčnih predpisov v zvezi z računi v tujini (FATCA).

V okviru AEOL so bili uvedeni posebni postopki identificiranja strank za pridobitev informacije o državi (ali več državah), kjer je oseba davčni rezident, ter poročanje predpisanih podatkov o osebi in njenih finančnih transakcijah v vsako od teh držav. K uvedbi postopkov identificiranja in poročanja se je Slovenija zavezala že v letu 2014, skupaj s široko skupino več kot 100 držav. Čeprav so številne države sprejele zavezo za uvedbo avtomatične izmenjave podatkov po predvidenem časovnem načrtu OECD, so operativni postopki dela v finančnih institucijah še vedno v fazi izpopolnjevanja.

Skupina je v letu 2020, podobno kot leto prej, sicer imela le en sestanek članov, a je tudi prek korespondenčne izmenjave izvedla vse ključne načrtovane naloge. Med njimi obveščanje o glavnih spremembah pravil poročanja po AEOL in FATCA, izmenjavo izkušenj in mnenj, sprotno seznanjanje

s predpisi in aktualnimi dogajanji, informiranje članic Združenja o aktivnostih delovne skupine pri EBF prek svojega predstavnika. Skupina je na Furs naslovila tudi pobudo, da bi banke in hranilnice za potrebe poročanja po Enotnem standardu poročanja (CRS) in FATCA od Fursa prejemale podatke o rezidentstvu stranke za davčne namene, skupaj s podatkom o pravilnem davčnem identifikatorju (TIN) in drugimi podatki. Skupina je pregledala vsebino kontrolnega vprašalnika, ki vključuje popis postopkov, ki se nanašajo na vodenje in upravljanje procesa AEOL, komunikacijo s strankami in regulatorjem, identifikacijo različnih tipov subjektov, poročanje, podporni IT-sistem in nadzor oziroma notranje kontrole. Pomemben del aktivnosti skupine se je nanašal tudi na v letu 2019 napovedano spremembo sheme poročanja XML CRS, saj se je ta s 1. februarjem 2021 začela uporabljati za poročanje podatkov za leto 2020 in jo je bilo treba pri oddaji začetnih, popravljalnih ali storno poročil CRS letos vpeljati v prakso.

Zaradi izredne situacije ob epidemiji covida-19 je skupina Fursu predlagala preložitev rokov poročanja za FATCA in OECD CRS, kar je bilo zaradi utemeljenih razlogov tudi odobreno.

Poslovanje s podjetji

Na področju poslovanja s podjetji sta v letu 2020 delovala dva odbora: odbor za podjetja, ki je bil reaktiviran v letu 2018, in odbor za dokumentarne bančne posle, ki deluje že več desetletij. Tudi aktivnosti teh dveh delovnih teles Združenja je močno zaznamovala epidemija covida-19. Zlasti v okviru odbora za podjetja so bile nenačrtovano ustanovljene posebne, ad hoc delovne skupine, ki so se v sodelovanju z drugimi odbori (zlasti odborom za upravljanje tveganj in odborom za pravna vprašanja) ukvarjale z izvajanjem interventne zakonodaje, prilagajanjem spremembam regulatornega okvira, tolmačenjem predpisov, poenotenjem postopkov in dokumentacije ter podajanjem številnih pobud.

Odbor za podjetja

Ukrepi, sprejeti za varovanje zdravja in blaženje posledic covid-19 v gospodarstvu, so terjali hitre odzive bančnega sektorja, vse z namenom čim hitrejše implementacije omenjenih ukrepov in njihovega učinkovanja. S tem ciljem so bile na Združenju poleg rednih delovnih teles oblikovane specializirane delovne skupine, ki so se ukvarjale s konkretnimi nalogami, povezanimi z izvajanjem interventne zakonodaje.² Odbor za podjetja je prek teh delovnih skupin kot nosilno delovno telo Združenja skrbel zlasti za razreševanje dilem pri izvajanju določb, prilagoditev vseh potrebnih postopkov in pripravo čim bolj enotnih dokumentov, v skupinah pa so sicer tvorno sodelovali tudi predstavniki drugih odborov Združenja. Te priložnostne skupine so bile:

1. delovni skupini za pripravo poenotenih obrazcev za vloge:
 - za odobritev odloga kreditnih obveznosti in
 - za odobritev posojil s poroštvom RS;
2. delovni skupini za implementacijo ZDLGPE:
 - za opredelitev čim jasnejših kriterijev in dokumentacije, na podlagi katerih bi SID banka v vlogi agenta in poslovna banka oziroma hranilnica v vlogi kreditodajalca kar najenostavneje ugotavljali izpolnjevanje pogojev za veljavnost poročstva po tem zakonu, ter
 - za vzpostavitev informacijske infrastrukture med SID banko v vlogi agenta in poslovnimi bankami oziroma hranilnicami, ki bi vsem deležnikom jamstvene sheme ažurno zagotavljala relevantne informacije (zlasti glede izkoriščenosti »nominalnih« kvot in limitov, ki jih opredeljuje interventna zakonodaja);
3. za zagotovitev večje agilnosti in odzivnosti odbora v danih razmerah pa je bila s posebnim sklepom oblikovana še ožja delovna skupina, ki so jo

² Zlasti Zakona o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditojemalcev (ZIUOPOK), Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (65. člen ZIUZEOP) in Zakona o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitve posledic epidemije COVID-19 (ZDLGPE) ter pripadajočih vladnih uredb.

sestavljali predstavniki največjih članic Združenja; ta je praktično dnevno usmerjala aktivnosti na operativni ravni in o svojem delu poročala matičnemu odboru.

Prek številnih video in telefonskih konferenc ter izmenjave elektronskih sporočil je bilo v okviru teh skupin izvedeno naslednje:

- priprava predloga zakona o jamstveni shemi v sodelovanju z drugimi deležniki,
- zbiranje in usklajevanje vprašanj ter pobud in pripomb članic v zvezi z interventno zakonodajo za Ministrstvo za finance in BS,
- reševanje izvedbenih vprašanj ter usklajevanje ravnanja bank in hranilnic pri izvajanju interventne zakonodaje,
- obveščanje članic Združenja o posebnih kreditnih linijah za omilitev posledic covid-19 v obliki financiranja SID banke in Slovenskega podjetniškega sklada,
- izvedba ankete o pripravljenosti članic Združenja na »takojšnje« poročanje v sistem izmenjave informacij SISBIZ ter oblikovanje predlogov za podaljšanje testiranja in roka implementacije takojšnjega poročanja ter drugih pobud za zmanjšanje operativnih bremen v razmerah epidemije covid-19.

Člani in koordinator odbora so bili redni aktivni udeleženci na desetih virtualnih okroglih mizah, ki jih je organizirala družba Deloitte, odbor je okrepil sodelovanje s predstavniki gospodarstva (prek GZS) pri pripravi skupnih pobud in komentarjev glede interventne zakonodaje, sodeloval je tudi pri pripravi spletnega seminarja o novi porošteni shemi in anketnih vprašanj za podjetja na temo izvajanja ZDLGPE ter izvedel številna (virtualna) srečanja, vse z namenom, da bančni sektor zagotovi čim bolj učinkovito finančno podporo gospodarstvu.

Na področjih, ki niso neposredno povezava z epidemijo covid-19, je bila ena pomembnejših aktivnosti tudi tega odbora obravnavanje novih smernic organa EBA o odobravanju in spremljanju kreditov. Predstavniki odbora so se aktivno vključili v delo posebne delovne skupine in podrobno obravnavali vsebino posameznih poglavij smernic (o tem podrobneje v predstavitvi dela odbora za upravljanje tveganj).

Odbor je po predlanski prvi izvedbi ankete o prepoznanih tveganjih, ki izhajajo iz bančnega poslovanja in makroekonomskega okolja, takšno anke-to sočasno z nekaterimi drugimi odbori Združenja izvedel tudi v letu 2020 ter tako informacije dopolnil s pogledom komercialne funkcije na aktualna dogajanja. Ob tem je obravnaval rezultate podobnih analiz, ki jih pripravljajo druge institucije na lokalni, evropski in globalni ravni, izvajanje ankete pa je pozdravil in jo uvrstil v svoj program dela tudi za leto 2021.

Na redni seji odbora je bila podrobneje predstavljena produktna paleta Evropske investicijske banke, v okviru katere so člani odbora in predstavniki Evropske investicijske banke iskali možnosti za sodelovanje pri financiranju slovenskega gospodarstva. Člani odbora so nadaljevali v letu 2019 vzpostavljeno redno komunikacijo s predstavniki Umarja z namenom čim boljšega medsebojnega informiranja o dogajanjih v slovenskem gospodarstvu. Zlasti ob koncu leta 2020 je bil ustrezen poudarek v skladu s sodobnimi trendi in novimi regulatornimi zahtevami namenjen tudi obravnavi okoljskih, družbenih in upravljavskih (tako imenovanih ESG) dejavnikov pri izvajanju kreditne funkcije, k še bolj poglobljenemu delovanju na tem področju pa bo odbor pristopil v tem letu.

Odbor za dokumentarne bančne posle

Temeljno poslanstvo odbora je izmenjava izkušenj, specialističnih znanj in najboljših praks ter sprotno seznanjanje s ključnimi predpisi, trendi in novostmi v dokumentarnem bančnem poslovanju oziroma trgovinskem bančništvu nasploh, kar je bilo vodilo delovanja odbora tudi v minulem letu.

Člani odbora so na dveh rednih sejah in korespondenčno obravnavali številna aktualna vprašanja, ki so se na operativni in taktični ravni pojavljala pri vsakodnevem poslovanju, še zlasti v času epidemije covid-19. Zaradi slednje je odbor pripravil več odgovorov na vprašanja, ki so se nanašala na garancijsko poslovanje v epidemioloških razmerah in uporabo digitalnega podpisa. Na tej podlagi je Združenje v maju na svoji javni spletni strani objavilo najpogostejša vprašanja in odgovore ter posebno sporočilo za javnost in s tem zainteresiranim uporabnikom bančnih storitev omogočilo seznanitev s pogoji garancijskega poslovanja v izjemnih razmerah. Med

preostalimi obravnavanimi temami so bile tudi unovčevanje tujih čekov, digitalizacija poslovanja, izvajanje dela na daljavo, izvajanje pregledov strank z vidika preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma in druge.

Odbor je nadaljeval sodelovanje z Zbornico gradbeništva in industrije gradbenega materiala pri GZS – izpeljana je bila posebna predstavitev ponudbe bank na področju instrumentov trgovinskega bančništva (s poudarkom na dokumentarnem akreditivu) z namenom zaščite pred finančnimi in drugimi tveganji. O tej temi je bil v uradnem glasilu omenjene zbornice objavljen tudi poseben prispevek.

Odbor je bil tudi mednarodno dejaven. Spremljal je delo organov Mednarodne trgovinske zbornice, predvsem komisije za bančno tehniko in prakso (bančna komisija). Lani je sicer sestanek bančne komisije zaradi epidemije covid-19 odpadel in tako se ga tudi predstavniki odbora niso mogli udeležiti. Na podlagi informacij in mesečnih biltenov družbe Commercial Crime Services, katere član je Združenje, so bili člani odbora sproti obveščeni o mednarodnih goljufijah pri dokumentarnih instrumentih ter opozorjeni na tveganja pri delu z domačimi in mednarodnimi dokumentarnimi instrumenti.

Področje dokumentarnih bančnih poslov je bilo vključeno tudi v izobraževalno dejavnost Združenja, saj so bile področne vsebine predstavljene v rednem programu Bančne šole.

Denarni in kapitalni trgi

Odbor za zakladništvo

Glavno delovno področje odbora so bile tudi v letu 2020 aktivnosti za učinkovito upravljanje likvidnosti bančnega sistema z izmenjavo stališč med bankami članicami odbora, predstavniki BS ter predstavniki Ministrstva za finance, se pa člani odbora v prvi polovici leta zaradi epidemije niso formalno sestajali.

Člani odbora so bili v tem okviru informirani o vplivu pandemije na poslovanje različnih gospodarskih sektorjev, EBF pa jih je seznanjala s ključnimi poudarki prehoda z referenčne obrestne mere EONIA na ESTER. Odbor je za april načrtoval skupen dvodnevni posvet z odborom za zaledna in skrbniška vprašanja ter odborom za investicijske storitve, a je bil ta glede na okoliščine odpovedan in prestavljen na jesenski termin.

Odbor v poletnih mesecih ni imel seje, so pa bili člani seznanjeni z informacijo Ernst & Younga o brezplačnem webinarju o reformi IBOR. Članom odbora so bile posredovane tudi informacije delovne skupine za reformo EURIBOR pri ECB, ki so se nanašale na instrument Swaption in posledice prehoda z EONIA na ESTER, uporabljene za diskontiranje instrumenta s strani CCP. Delovni skupini za reformo referenčnih obrestnih mer, ki je imela spletni sestanek v septembru, je bilo predhodno posredovano obvestilo, da je ECB začela javno posvetovanje glede fallback OM za EURIBOR.

Redna seja odbora je bila konec septembra, na njej pa so skupaj s predstavniki BS in Ministrstva za finance obravnavali monetarno politiko in ukrepe ECB, makrobonitetne ukrepe BS – količnik likvidnosti (GLTD), spremembe in novosti na področju obveznosti MREL (predvsem glede pričakovane nove politike Enotnega odbora za reševanje – SRB za izračun zahtev MREL in implementacije direktive BRRD) ter načrt zadolževanja države in predvidene izdaje dolžniških vrednostnih papirjev do konca leta in v letu 2021.

Odbor se je na seji seznanil tudi z aktualnimi informacijami o aktivnostih bank pri reformi referenčnih obrestnih mer in pripravi bank na spre-

membe pri upravljanju likvidnosti v povezavi s projektom harmonizacije T2-T2S, podprl pobudo za ponoven poziv Ministrstvu za finance glede sodelovanja članov odbora pri oblikovanju lokalne zakonodaje o kritih obveznicah in soglašal z odločitvijo vodstev treh odborov o predstavitvi posveta zakladnikov, zalednih/skrbniških služb in investicijskega bančništva v leto 2021.

Odbor za zaledna in skrbniška vprašanja

Glavne teme v obravnavi odbora so bile aktivnosti, povezane z zalednimi funkcijami področja finančnih trgov in skrbništva vrednostnih papirjev. Odbor zaradi zdravstvenih razmer sicer ni imel formalnih sej, so pa bili njegovi člani prek predsednika odbora, obenem pa predstavnika Združenja v Post-Trading Working Group pri EBF, sproti seznanjeni z vsemi aktualnimi informacijami, obravnavanimi v okviru omenjene delovne skupine.

Delovna skupina za korporacijska dejanja, ki deluje v okviru odbora, je že marca na Agencijo za trg vrednostnih papirjev (ATVP) in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo naslovila dopisa v zvezi z izvedbo skupščin delničarjev, saj slovenski izdajatelji delnic praktično ne ponujajo možnosti glasovanja na daljavo, ampak je za uresničevanje pravic potrebna osebna udeležba delničarja oziroma njegovega pooblaščenca, kar pa je bilo med epidemijo neizvedljivo. Maja pa je bil pripravljen dopis za Klirinško depotno družbo (KDD) in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo o implementaciji direktive o pravicah delničarjev v slovenski pravni red. Sicer pa so bili člani odbora med epidemijo redno informirani o aktivnostih EBF glede predlogov za zamik veljavnosti zakonodaje (direktiva SRD II, konsolidacija T2-T2S, uredba o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v EU in o centralnih depotnih družbah ...).

Člani odbora so se junija seznanili z odgovorom ATVP glede izvedbe skupščin delničarjev v fizični obliki v času covida-19. V okviru odbora je junija potekala obravnava predloga ZGD-1K, prejete pripombe oziroma komentarji pa so bili po uskladitvi posredovani na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Odbor je obravnaval odgovor tega ministrstva o implementaciji direktive 2007/36/ES za spodbujanje dolgo-

ročnega sodelovanja delničarjev (SDR II) v slovenski pravni red. Na KDD je bil posredovan dopis o implementaciji uredbe o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v EU in o centralnih depotnih družbah (CSDR), predvsem z vidika tehnične specifikacije.

Delovna skupina za skrbniška vprašanja po ZISDU, ki deluje v okviru odbora, je na sestanku v avgustu obravnavala vprašanja glede vrednotenja premoženja skladov in glede delne poravnave poslov – možnost delne poravnave v sklopu CSDR Settlement Discipline Regime, novembra pa je bil izpeljan skupen sestanek s predstavniki ATPV o vrednotenju premoženja zaradi različne interpretacije glede dolžnosti skrbnika v zvezi z vrednotenjem sredstev.

Člani odbora so bili seznanjeni tudi z obvestilom ECB o enoletnem zamiku konsolidacije T2-T2S na november 2022, hkrati pa so se glede na odgovore v anketi v okviru odbora strinjali, da se izvedba rednega letnega posveta prestavi v leto 2021.

Odbor za investicijske storitve

Odbor se zaradi zdravstvenih razmer formalno ni sestajal, so pa bila članom posredovana vsa gradiva s področja dela odbora, kot na primer obvestilo ESMA o računovodskih posledicah covida-19 za izračun pričakovanih kreditnih izgub v skladu z MSRP 9. V okviru odbora je bila na KDD posredovana pobuda, da se za čas trajanja epidemije prizna popust na tarifo, predvsem nadomestila za vzdrževanje stanj vrednostnih papirjev.

Del članov odbora se je oktobra udeležil sestanka s predstavniki OECD na temo reforme pokojninskega zavarovanja, ki je potekal v organizaciji Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Tudi člani odbora za investicijske storitve so se strinjali s predstavitvijo termina izvedbe skupnega posveta v leto 2021, sicer pa so bili njegovi člani prek eBiltena Združenja sproti seznanjeni z vsemi relevantnimi informacijami s področja kapitalskih trgov.

Plačilni promet in projekt SEPA

Odbor za plačilni promet

Aktivnosti odbora so bile v času epidemije covid-19 kljub elektronski komunikaciji zelo intenzivne. Delovna skupina za kreditna plačila SEPA in delovna skupina za direktne obremenitve SEPA sta se seznanili s predlogi sprememb pravil delovanja sheme SCT, sheme SCT Inst, sheme SDD Core in sheme SDD B2B, ki so bili pripravljeni v okviru Evropskega plačilnega sveta. Na podlagi odziva članov na predlagane spremembe pravil delovanja posamezne sheme so bila pripravljena usklajena stališča na ravni Združenja in po potrditvi na korespondenčni seji odbora v začetku junija posredovana Evropskemu plačilnemu svetu.

Na podlagi odločitve odbora o pripravi video klipov za izdajatelje in za prejemnike e-računov je ožja delovna skupina v sodelovanju z zunanjim izvajalcem uskladila idejne osnutke video klipov do končnih predlogov in objave obeh video klipov na javnih spletnih straneh Združenja konec aprila.

Člani delovne skupine za pripravo konverterja za standard eSlog 2.0 so ocenili prejeti ponudbi dveh potencialnih izvajalcev, ustrezno ponderirali posamezne elemente ponudb in po pridobitvi dodatnih informacij izbrali najugodnejšega ponudnika. Na podlagi odločitve delovne skupine je bila sklicana korespondenčna seja odbora, na kateri so člani potrdili izbor in določili način kritja stroškov priprave konverterja. V sredini julija je bila članom posredovana povezava na beta verzijo spletnega pretvornika eSlog 2.0 z namenom testiranja pretvornika in posredovanja morebitnih pripomb. Pretvornik eSlog 2.0 je bil v začetku septembra javno objavljen, pripravljeno pa je bilo tudi obvestilo za javnost o njegovem delovanju.

Konec marca so bili EBF posredovani odgovori na vprašalnik o vplivu covid-19 na izvajanje plačilnih storitev v bankah in pobuda za pripravo pisma Evropski komisiji za odlog začetka veljavnosti zakonodajnih aktov s področja plačilnega prometa. BS je bil posredovan dopis o zahtevah po členu 3b uredbe (EU) št. 2019/518 v zvezi z zagotavljanjem informacij pri kreditnih

plačilih, pri katerih se uporabi storitev pretvorbe valute. V okviru odbora je bil pripravljen tudi odziv članic Združenja na predlog spremenjenih določb 11. poglavja Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (ZPlaSSIED), ki ureja register transakcijskih računov, in v roku posredovan na Ministrstvo za finance.

Na člane odbora je bilo v juniju naslovljeno povabilo k javni obravnavi pravilnika sheme za zahtevo za plačilo (Request to Pay – RTP), prejete pripombe pa so bile po potrditvi konec avgusta posredovane Evropskemu plačilnemu svetu. V začetku junija je bil pripravljen predlog Združenja za Nacionalni svet za plačila pri BS glede financiranja analize trga plačil v Sloveniji. Vsem članicam Združenja in še posebej članom delovne skupine za gotovino je bila posredovana ponudba za predstavitev naprave Cash Cleaner 100 za razkuževanje bankovcev. V juniju so bili člani seznanjeni s pojasnili BS na poslana vprašanja glede nadomestil za pretvorbo valut pri kreditnih plačilih na podlagi člena 3b uredbe (ES) 924/2009. Od predstavniice SWIFT za Slovenijo ge. Baracsove je odbor prejel informacijo o vključitvi v TARGET Instant Payment Settlement (TIPS) prek rešitve SWIFT, odboru pa je bilo posredovano tudi obvestilo EBA o napovedanih izobraževalnih dogodkih v drugi polovici leta 2020 (delavnica v prvi polovici leta je bila zaradi covida-19 odpovedana).

Na podlagi odločitve desetih članic je bila izvedena skupna aktivnost prevoda dokumentov Pravila za oblikovanje referenc in Priročnik ISO20022 za izmenjavo podatkov za kreditna plačila v angleški jezik.

S predstavniki Policije so se nadaljevale aktivnosti za elektronsko izmenjavo podatkov iz bančnih evidenc, pri čemer je bil v bankah proučen tak operativni proces izmenjave podatkov, ki bi zahteval čim manj programskih sprememb.

V okviru delovne skupine za UPN je bilo pripravljeno navodilo za preverjanje pravilnosti kode QR na obrazcu UPN QR za podračune javnofinančnih prihodkov. Odbor je konec avgusta izvedel sejo prek video povezave, katera osrednja točka je bila pristop k shemi SEPA za takojšnja plačila v zadnjem pristopnem oknu, to je bilo do 23. oktobra 2020. Odbor je obravnaval

tudi zaznано tveganje pri uporabi sheme SEPA direktna obremenitev po osnovni shemi, predvsem z vidika neustreznega sklepanja soglasij za SDD pri večjih spletnih trgovinah.

Tudi zadnja seja odbora v letu 2020 je bila izvedena on-line, na njej pa je odbor obravnaval večurni izpad delovanja sistema TARGET2 in se seznanil z European Payment Initiative ter javnim posvetovanjem ECB o digitalnem evru. Člani so se seznanili tudi s pobudo NASO glede skupnega pristopanja k shemi SEPA za takojšnja plačila v dveh pristopnih oknih v letu 2021, hkrati pa so pozdravili napredek pri elektronski izmenjavi podatkov o prometu na bančnih računih v zadnjih 13 mesecih, ki bo v okviru eSociale potekala z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Glede elektronske izmenjave podatkov plačilnega prometa s Policijo pa so člani sprejeli sklep, da se naknadno opredelijo do pristopa k standardizaciji poročanja za Policijo, in sicer ali na način, kot poteka e-izmenjava s Fursom, ali v poenoteni Excelovi tabeli.

Odbor za kartično poslovanje

Odbor se je že ob začetku epidemije srečal z vprašanjem morebitnega dviga limita za brezstično poslovanje s 25 na 50 evrov, vendar je bilo po odzvih bank ugotovljeno, da banke niso zaznale povpraševanja komitentov po dvigu limita, hkrati pa bi to pomenilo povečana tveganja. V okviru odbora je bilo v prvem tednu epidemije pripravljeno tudi obvestilo za trgovce o čiščenja POS-opreme v času covida-19, ki je bilo naknadno dopolnjeno z napotki proizvajalca opreme. Na podlagi dopisa BS v zvezi s spremembo poravnave plačilnega sistema Mastercard je bil v začetku aprila izveden video sestanek vodstva odbora za kartično poslovanje in vodstva odbora za plačilni promet, saj je bilo ugotovljeno, da se vsebina dopisa BS ne nanaša le na multilateralni kliring Mastercard, temveč posredno še na plačilne sisteme SIMP-PS, Poravnava kartic in Poravnava bankomatov. Na podlagi sklepov sestanka je bila izvedena skupna korespondenčna seja obeh odborov in na podlagi sklepov seje pripravljena dopisa tako za BS in družbo Mastercard kot tudi za Bankart glede na to, da so banke potrdile predlog, da bi poravnalni agent za tri plačilne sisteme postala družba Bankart. V maju je bil pripravljen predlog projekta za zagotovitev skladnosti z uredbo

(EU) 2019/518, s katerim bi vzpostavili infrastrukturo na ravni Bankarta in tako zagotovili informacije o pribitkih na menjalne tečaje pri transakcijah, kjer se izvaja valutna konverzija. V začetku junija pa je bila sklicana korespondenčna seja odbora z namenom obravnave dokumentov Analiza in ugotovitve, podane na osnovi izpolnjenih vprašalnikov udeležencev plačilnega sistema Poravnava bankomatov, Ocena tveganj plačilnega sistema Poravnava bankomatov za leto 2019, Informacijska varnost iz poročil udeležencev plačilnega sistema Poravnava bankomatov v letu 2019 ter Potrditev strategije in metodologije upravljanja tveganj v plačilnem sistemu, ki jih je pripravil Bankart.

V okviru odbora je bilo v juniju pripravljeno obvestilo za javnost z napotki za uporabo plačilnih kartic na počitnicah v tujini, v zvezi s katerim je odbor odgovarjal tudi na vprašanja novinarjev. Na Bankart je bil poslan dopis o zagotavljanju skladnosti z uredbo (EU) 2019/518, predvsem z vidika predvidene časovnice izvedbe podpore in stroškov. Na prošnjo Mreže evropskih potrošniških centrov (ECC-Net) za potrebe izmenjave relevantnih informacij so bili ažurirani podatki v zvezi z brezstičnim plačevanjem. Na seji Nacionalnega sveta za plačila pa so v zvezi z dvigom limita pri brezstičnem plačevanju nad 25 evrov člani dobili informacijo, da so bili nakupi med epidemijo redkejši in hkrati višji od 50 evrov, več je bilo spletnih plačil, ob tem da je bil velik trud vložen že pri dvigu limita s 15 na 25 evrov, predvsem za ustrezno obveščanje komitentov. V zvezi z izvedbo aktivnosti v času covida-19 je EBF posredovala informacijo, da EBA in Evropska komisija ne podpirata dodatnega časovnega zamika implementacije regulatornih tehničnih standardov za močno avtentikacijo strank. Zato je bil konec avgusta na BS naslovljen dopis s predlogom za trimesečno prehodno obdobje za učinkovito in pravočasno obveščanje komitentov o novostih.

Odbor je sicer v avgustu imel tudi redno sejo, na kateri je obravnaval DDV postavko Innovation and Market Development Fee, se seznanil z aktivnostmi Bankarta za zagotavljanje skladnosti z uredbo (EU) 2019/518 in obravnaval vzpostavitev novega načina poravnave transakcij s produkti Mastercard.

Konec septembra je direktor javne politike za Madžarsko in Slovenijo v družbi Mastercard g. Martinović na redni seji odbora predstavil poročilo

Evropske komisije o implementaciji uredbe (EU) 2015/751 o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije, glede vzpostavitve novega načina poravnave transakcij s produkti MasterCard pa je bila sprejeta ocena, da bi lahko banke in hranilnice testiranje vzpostavitve novega načina začele januarja 2021.

Glede na prejeto pobudo za ponovno presojo dviga mejnega zneska pri brezstičnem poslovanju, ki je bila dana na seji Nacionalnega sveta za plačila dne 1. oktobra, je odbor ponovno izmenjal mnenja o dvigu mejnega zneska s 25 na 50 evrov. Na seji konec novembra pobuda za dvig mejnega zneska glede na odzive bank in hranilnic ni bila sprejeta, bi pa lahko odbor o dvigu spet odločal v prvem kvartalu 2021, če bodo banke zaznale povpraševanje strank in trgovcev. Na zadnji seji v letu 2020 je bil potrjen tudi termin spletnega posveta o kartičnem poslovanju v izvedbi Izobraževalnega centra Združenja bank v drugi polovici januarja 2021.

Odbor za SWIFT

Odbor za SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) je izvedbo tradicionalnega rednega letnega srečanja s predstavnicami SWIFT za Slovenijo v tednu pred razglasitvijo epidemije covid-19 odpovedal, tako da je bila organizirana tako imenovana webex delavnica za poslovni in tudi tehnični del rešitev. V okviru članov odbora je bilo izvedeno elektronsko glasovanje na redni letni skupščini SWIFT, pripravljena pa je bila tudi informacija za KDD o pogojih za izvedbo pregleda po SWIFT Customer Security Programme.

Dogodek SIBOS 2020 (Swift International Banking Operations Seminar) v fizični obliki je bil v drugi polovici leta odpovedan, potekal je v obliki spletnih predstavitev in delavnic. Predstavnic SWIFT je tako v začetku novembra pripravila enodnevno delavnico za člane odbora, namenjeno predstavitvi novosti s SIBOS.

Preostale aktivnosti v okviru odbora pa so bile redno informiranje članov prek predsednika odbora ter posredovanje informacij o razvoju plačil in platforme SWIFT za optimizacijo poslovnih procesov.

Informatika

Odbor za informatiko

Na področju informatike so bile v letu 2020, z izjemo racionalizacije poročanja, izpeljane tako rekoč vse naloge, ki so bile predvidene v programu dela. Odbor se je sicer sestel samo na eni seji, so pa skozi vse leto, povezano predvsem z epidemijo covida-19, tekli intenzivna usklajevanja in korespondenca z odborom po elektronski pošti.

Leto 2020 je bilo tako v celoti zaznamovano s prilagoditvijo in zagotovitvijo pogojev za poslovanje v razmerah covida-19. Člani odbora so zato redno spremljali interventno zakonodajo in si izmenjevali mnenja o posameznih vprašanjih v zvezi z implementacijo interventne zakonodaje v informacijske sisteme bank ter tudi v zvezi s spremenjeno organizacijo, ki jo je zahtevala prilagoditev pogojev za delo od doma. Odbor se je intenzivno vključil v aktivnosti za vzpostavitev poročanja po poroštenih shemah ZDLGPE in 65. člena ZIUZEOP ter imenoval predstavnika v delovno skupino za IT-podporo poročanju.

Januarja so se glede pridobivanja podatkov o posplošenih vrednostih nepremičnin predstavniki bank sestali s predstavniki Gursa, ki so predstavili novosti pri pridobivanju podatkov iz evidenc po 1. aprilu. Odbor se je s tem v zvezi seznanil z gradivi s sestanka in Navodili za uporabo spletnega servisa za izvoz podatkov.

Marca je bil glede na izkazan interes članov odbora organiziran sestanek s podjetjem Halcom, na katerem je bila predstavljena rešitev za upravljanje certifikatov v oblaku.

30. marca so bili Ministrstvu za javno upravo poslani pripombe, komentarji in predlogi k osnutku Zakona o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja (ZEISZ), ki ga je ministrstvo 26. februarja prek portala E-demokracija dalo v javno obravnavo. Pripombe so bile pripravljene v okviru delovne skupine, v katero so bili vključeni predstavniki Združenja bank, GZS ter Slovenskega združenja za e-identifikacijo in e-storitve zaupanja. Na portalu

E-demokracija je bil nato 10. septembra objavljen predlog ZEISZ, ki je bil pripravljen za medresorsko obravnavo. Ker predlog ZEISZ ne vključuje pomembnih posredovanih pripomb, so bile te poslane tudi poslanskim skupinam Državnega zbora RS.

Kot je bilo povzeto v uvodu, so se maja v sodelovanju s SID banko začele intenzivne priprave na poročanje podatkov po poroštvenih shemah ZDLGPE in 65. členu ZIUZEOP. Odbor je sodeloval na sestankih delovne skupine za vzpostavitev poročanja in IT-podporo ter obravnaval s tem povezana gradiva (časovnico, podatkovne sheme, kontrole, protokol za izmenjavo informacij, vzpostavitev spletnega servisa, status tehnične pripravljenosti na izvajanje). Seznanil se je z odgovori Ministrstva za finance glede ZIUOPOK z dne 6. aprila 2020 na vprašanja in predloge Združenja.

Obravnavana sta bila odgovor BS glede identifikacije strank v postopku sklepanja bančnih poslov na daljavo in odziv na prošnjo za podaljšanje roka za posredovanje ugotovitev ter pripravo akcijskega načrta za odpravo ovir glede na mnenje EBA o ovirah iz člena 32(3) regulativnih tehničnih standardov pri namenskih vmesnikih za dostop do plačilnih računov; v tem odzivu je BS odgovorila, da je rok 31. december 2020 za odpravo morebitnih ovir določen enotno na evropski ravni in ga BS ne more spreminjati.

Odbor je nadaljeval prizadevanja za čim širšo uporabo enotnega univerzalnega komunikacijskega vmesnika ZBS B2B pri institucijah in partnerjih članic Združenja. Januarja so bile izmenjane informacije o dejanski uporabi komunikacijskega vmesnika ZBS B2B za izmenjavo podatkov, ugotovljeno je bilo, da članice Združenja komunikacijski vmesnik ZBS B2B v produkciji uporabljajo za poročanje institucijam, prejemanje poročil, izmenjavo različnih datotek in podatkov med seboj ter za izmenjavo različnih datotek in podatkov z zavarovalnicami ter s svojimi strankami oziroma zelo pestro paleto podjetij. Na novo se vmesnik ZBS B2B uporablja za poročanje podatkov po poroštvenih shemah ZDLGPE in 65. členu ZIUZEOP, pri izmenjavi podatkov o vinkuliranih policah z zavarovalnicami pa njegova uporaba ni predvidena, saj je največja zavarovalnica razvila svoj vmesnik. Aprila smo na BS naslovili prošnjo za uporabo komunikacijskega vmesnika ZBS B2B za takojšnje poročanje v sistem SISBIZ, čemur BS ni ugodila.

V okviru odbora so bili skozi vse leto obravnavani skupni odzivi EBF na konzultacije evropskih institucij, med drugim naj omenimo:

- Consultation on a new digital finance strategy for Europe/FinTech action plan, ki ga je Evropska komisija dala v razpravo 3. aprila,
- EBF response to European Commission consultation on crypto-assets,
- stališča EBF do predloga uredbe Evropske komisije o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor – DORA,
- odziv EBF na posvetovanji Baselskega odbora za bančni nadzor o operativnem tveganju in operativni odpornosti,
- poročilo Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2020 in
- EBA public consultation on revising Guidelines on major incident reporting under the Payment Service Directive PSD2.

Odbor je bil seznanjen tudi s kibernetскими novicami EU, ki jih pripravlja Europol oziroma v njegovem okviru Evropski center za kibernetško kriminaliteto (European Cybercrime Centre – EC3), in obvestili CERT-EU o različnih oblikah kibernetских groženj v finančnem sektorju.

Varnostni forum IT

Pomembna stalna naloga varnostnega foruma IT v okviru odbora za informatiko je izmenjava informacij in izkušenj na področju informacijske varnosti. Ob tem pa je prek varnostnega foruma ves čas potekala tudi izmenjava informacij o varnostnih tveganjih v razmerah covid-19.

Varnostni forum IT se je sestel na eni seji in jo v celoti posvetil razpravi o varnostnih tveganjih, povezanih z epidemijo covid-19. Sicer pa je ves čas podrobno spremljal interventno zakonodajo in bil tedensko seznanjen s kibernetскими novicami Europolu in CERT-EU.

Junija so se člani sestali z vodjo SI-CERT-a, glavna tema sestanka je bila preučitev možnosti poglobljenega sodelovanja pri izmenjavi informacij o zlonamerni kodi oziroma možnosti za vključitev bank v sistem MISP pri SI-CERT-u.

Varnostni forum IT je EBF redno poročal o trendih in oblikah kibernetских groženj med covidom-19 in zagotavljal tudi povratne informacije. Posebna pozornost je bila namenjena pregledu direktive za varnost omrežij in

informacij (direktiva NIS). Pripravljen je bil komentar za odgovor EBF na posvetovanje Evropske komisije o operativni digitalni odpornosti in izmenjana priporočila Agencije EU za kibernetisko varnost (ENISA) za delo od doma. Člani foruma so bili pozvani tudi k imenovanju predstavnika v ekspertno ad hoc skupino za umetno inteligenco in kibernetisko varnost pri tej agenciji.

Forum je oblikoval stališče do uporabe programa Zoom v bankah in se seznanil s študijo Crypto-assets – Key developments, regulatory concerns and responses, ki jo je naročil Odbor za ekonomske in monetarne zadeve Evropskega parlamenta (ECON). Obravnaval je tudi vprašalnik za pripravo študije Evropske komisije, ki bo podlaga za spremembo direktive o zaščiti evropske kritične infrastrukture (direktiva ECI), ter posodobljen kontrolni vprašalnik za izvajanje revizije zunanjih dobaviteljev za področje informacijske varnosti in kibernetiskih tveganj. EBF je posredoval odgovor na prošnjo za podatke o stroških poročanja o kibernetiskih incidentih.

Obravnavana so bila tudi vsa gradiva delovne skupine za kibernetisko varnost, ki deluje v okviru EBF in katere član za Slovenijo je vodja varnostnega foruma.

Varnostni forum je v letu 2020 obravnaval naslednje dokumente in posamično pripravil odgovore na vprašalnike:

- EBF response to the EC's digital operational resilience consultation,
- Cyber Bit from the Series »Trend« about the cyber threats related to COVID-19,
- ENISA tips for cybersecurity when working from home,
- evropska strategija CyberSecurity,
- vprašalnik EBF COVID-19 related cybercrime,
- Study requested by ECON: Crypto-assets – key developments, regulatory concerns and responses,
- vprašalnik glede direktive ECI,
- EBF Request for data on costs for cyber incident reporting,
- vprašalnik EBF glede Digital Resilience for the Financial Sector,
- Europol 2020 IOCTA questions,
- FSB consultation Effective Practices for Cyber Incident Response & Recovery,

- EBF participation in the Europol EC3 2020 campaign on cyber scams,
- Annex to the EBF position paper on cyber incident reporting,
- EBF Response Draft 1 to FSB consultation on Effective Practices for Cyber Incident Response & Recovery,
- ACSC Advisory document on tactics, techniques and procedures used to target multiple Australian networks,
- EBF response to EC combined evaluation roadmap/inception impact assessment on NISD revision,
- EBF response to the EBA request for feedback on consumer trends,
- EBF draft response to EC main consultation on the NISD review,
- EBF Response to ENISA's Survey on the Candidate European Cybersecurity Certification Scheme on Cloud Services,
- EBF response to the FSB consultation on its Effective Practices for Cyber Incident Response and Recovery (CIRR),
- Executive Summary of the Threat Landscape Report for the EU Institutions, Bodies and Agencies by CERT-EU,
- EBF key messages on DORA: draft regarding oversight framework for critical TPPs,
- EBA RegTech industry survey,
- European Commission draft proposal: Regulation on „Markets for Crypto-Assets“ (MiCA),
- vprašanje EBF glede goljufivih transakcij s karticama Visa CVV 2 in Mastercard CVC 2,
- New Digital Finance Package,
- EBA consultation on major incident reporting under PSD2,
- ENISA Threat Landscape 2020 report.

Varnostni forum je tesno sodeloval s Policijo in nacionalnim varnostnim centrom SI-CERT pri izmenjavi podatkov o oblikah informacijskih prevar.

PR-služba in publicistika

V okviru publicistične dejavnosti je bila aprila izdana elektronska verzija letnega poročila Združenja za leto 2019. V okviru PR-službe smo skozi vse leto izvajali aktivnosti komunikacijske strategije, o izvedbi in rezultatih pa redno poročali organom Združenja.

Združenje dosledno uresničuje cilje komunikacijske strategije in pri tem sledi opredeljenim vrednotam komuniciranja. V letu 2020 smo na različne načine in z uporabo različnih orodij intenzivno komunicirali s strokovno in splošno javnostjo, članicami Združenja in predstavniki medijev ter se odzvali na vsa njihova vprašanja. Izvajali smo tako proaktivno kot tudi reaktivno komuniciranje. Nosilne teme in vsebine v komunikaciji s strokovno javnostjo in članicami Združenja so bile pomembno zaznamovane z aktualnimi dogajanjem ob epidemiji covid-19. Članice Združenja so bile o aktualnih dogajanjih tekoče obveščane prek e-biltena.

Odbor za PR se je sestel na eni seji; sicer je vsebine in aktivnosti obravnaval korespondenčno na 12 usklajevanjih, ko je šlo za pripravo sporočil za javnost oziroma odgovorov na novinarska vprašanja.

Iz pregleda medijskih objav za leto 2020 izhaja pomembna ugotovitev, da so bili članki, obvestila in prispevki novinarjev po večini pozitivni, korektni in nepristranski, tako da se ohranja stabilen trend poročanja iz leta 2019. V letu 2020 je Združenje zabeležilo 928 omemb, delež pozitivnih omemb in prispevkov v medijih pa raste.

Opazimo lahko, da se kažejo znaki počasnega vračanja tako zelo občutljivega zaupanja v sektor, da se povečuje ugled bank in tudi krepí prepoznavnost Združenja v javnosti.

Socialno partnerstvo

Med pomembnejše zadeve, s katerimi se je ukvarjalo Združenje v letu 2020, sodijo tudi dejavnosti na področju kolektivnega dogovarjanja oziroma socialnega partnerstva.

Januarja 2020 so se povišali zneski najnižjih osnovnih plač iz tarifne priloge h Kolektivni pogodbi dejavnosti bančništva Slovenije (KPD_b), in sicer glede na ugotovljeno inflacijo v letu 2019.

V letu 2019 so se na strani Združenja začele aktivnosti za sklenitev nove tarifne priloge. Oblikovan je bil predlog, da se nova tarifna priloga sklne

v enakem besedilu, kot je bila dotedanja, prav tako je bilo predlagano, da se sklene za obdobje dveh let, to je do 31. decembra 2021. Pogajanja so se iz leta 2019 nadaljevala še v leto 2020. V marcu je bil dosežen dogovor, tako da je bila nova tarifna priloga konec tega meseca podpisana in nato registrirana pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter objavljena v Uradnem listu RS. Nova tarifna priloga h KPDb je bila sklenjena za obdobje od 1. aprila 2020 do 31. decembra 2021.

Prav tako so se skozi vse leto nadaljevale aktivnosti, povezane z odločitvijo Ustavnega sodišča RS. To je junija 2019 ugotovilo neskladje četrtega odstavka 33. člena Zakona o bančništvu z drugim odstavkom 14. člena Ustave RS in ga razveljavilo. Omenjeni odstavek bančnega zakona je izključeval sodelovanje delavcev pri upravljanju bank prek organov upravljanja (uprave in nadzornega sveta).

Odbor za KPDb

Odbor je med drugim obravnaval vprašanja, povezana z osnutkom Socialnega sporazuma za prenovu plačnega sistema v gospodarstvu in rast plač v obdobju 2019–2025, ki ga je pripravila GZS, izmenjani so bili tudi pogledi o minimalni plači. Članice in člani odbora so skozi vse leto korespondenčno obravnavali aktualna vprašanja ter izmenjevali mnenja in praktične izkušnje glede konkretnih zadev. Pomembne aktivnosti pa so bile osredotočene na sklenitev nove tarifne priloge.

Komisija za razlago KPDb je na sestanku razreševala vprašanje, ali so starši otrok po odločbah Zavoda RS za šolstvo upravičeni do dodatnega dopusta po 97. členu KPDb.

Tudi banke in hranilnice so v času izrednih ukrepov zaradi covida-19 izkoristile institut dela na domu, člani odbora pa so na podlagi teh izkušenj oblikovali enotno mnenje in na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naslovili pobudo za spremembo Zakona o delovnih razmerjih, s katero bi delo na domu poenostavili ter ga naredili bolj privlačnega in uporabnega za delodajalce. S pobudo smo seznanili tudi GZS oziroma z njo sodelovali. Junija smo prejeli odgovor ministrstva, da

bodo našo pobudo preučili. Iz nekaterih medijskih objav pa je razbrati, da so podobne pobude pripravili tudi drugi pomembni partnerji, na primer GZS. Člani odbora so bili vključeni tudi v pripravo vprašanj glede Sklepa o makrobonitetni omejitvi razdelitev dobičkov bank. Člani odbora so tudi v času izrednih razmer večkrat izmenjali svoje poglede in prakso v zvezi določenimi kadrovskimi vprašanji.

Pravni posli in skladnost poslovanja

Področje pravnih poslov je skrbelo za sklic sej skupščine, več rednih, izrednih in korespondenčnih sej nadzornega sveta Združenja, sej odbora za pravna vprašanja in odbora za KPDb ter večjega števila sestankov delovnih skupin omenjenih odborov. Prav tako je področje pravnih poslov zagotavljalo organizacijsko in administrativno pomoč pri delu odbora za skladnost poslovanja in odbora za preprečevanje pranja denarja ter njunih delovnih skupin. Pravno področje je ob tem nudilo tudi administrativno podporo delu odbora za etično ravnanje.

Ob sodelovanju bank in hranilnic smo pripravili vrsto pobud za spremembe in dopolnitve zakonodaje, ki so bile poslane pristojnim ministrstvom in BS, ob tem smo spremljali novosti na pravnih področjih, ki so bila v tem obdobju v ospredju. Sodelovali smo pri oblikovanju pripomb k Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, k noveli Zakona o bančništvu, Zakona o centralnem kreditnem registru, Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o izvršbi in zavarovanju ter seveda pri celi vrsti pripomb, komentarjev in predlogov pri nastajanju interventne zakonodaje za zajezitev vpliva novega koronavirusa.

Prav tako smo se vključili v vrsto aktivnosti, ki so potekale v okviru drugih delovnih področij in so tam podrobneje opisane. Poudariti je treba predvsem dejavnosti v zvezi s problematiko avtomatiziranega dostopa do kreditnega registra SISBON in avtomatiziranega odločanja o odobravanju kreditov in podobnih bančnih storitev brez sodelovanja bančnega uslužbenca. Proti koncu leta pa smo Ministrstvo za pravosodje in Notarsko zbornico Slovenije opozorili na težave, s katerimi se v praksi srečujejo banke in hranilnice pri vpisih v Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih

premičnin. Odgovor notarske zbornice, ki je dal določena pojasnila, je bil posredovan pravnim službam, organizirano pa je bilo tudi srečanje predstavnikov ministrstva, bank, notarjev in Združenja.

Na področju kreditov v švicarskih frankih je bilo tudi v preteklem letu veliko aktivnosti, posebna delovna skupina se je glede na pomembnost tematike večkrat sestala. Zadevo je na vsaki seji obravnaval tudi odbor za pravna vprašanja. Novembra 2019 je Ministrstvo za finance ponovno pozvalo Združenje bank in Združenje Frank k pogajanju za sklenitev sporazuma, glede na očitna razhajanja pa je v začetku leta 2020 pogajanja ustavilo. Nadzorni svet Združenja je nato sprejel smernice za reševanje problematike kreditov v švicarskih frankih na temelju izhodišč ministrstva ter v okviru veljavnih predpisov in ustavnih načel, ki so bile objavljene na spletni strani Združenja. Smernice priporočajo okvir za dogovorno izvensodno ureditev razmerij med bankami in kreditorejmalci, nanašajo pa se na potrošniške kredite v švicarskih frankih, pri katerih kot upnik nastopa banka in ki niso odpovedani, odplačani, konvertirani, odstopljeni ali preneseni ter jih niso najeli kreditorejmalci, ki so v času sklenitve potrošniške kreditne pogodbe prejeli prihodke v švicarskih frankih. Glede na postopek, uveden pri Tržnem inšpektoratu RS zaradi domnevno nepoštenih poslovnih praks, je Združenje pripravilo novelo smernic, Tržni inšpektorat RS pa je postopek s sklepom ustavil. Združenje je v letu 2020 pridobilo še eno pravno mnenje, in sicer o skladnosti ustaljene sodne prakse Vrhovnega sodišča RS v zvezi s krediti v švicarskih frankih z ustavo in pravom EU.

Glede že predhodno omenjene odločitve Ustavnega sodišča RS iz junija 2019, s katero je to ugotovilo neskladje četrtega odstavka 33. člena Zakona o bančništvu z drugim odstavkom 14. člena Ustave RS in ga razveljavilo, smo na Združenju skupaj s predstavniki pravnih služb bank in hranilnic oblikovali predlog za dopolnitev ZBan-2 s ciljem zagotoviti uravnoteženo in bančni regulativi prilagojeno ureditev sodelovanja predstavnikov delavcev v organih upravljanja bank. Združenje je pridobilo ustavnopravno mnenje, ki dokazuje, da obstajajo številni teoretični, praktični in primerjalnopravni razlogi, zaradi katerih se banke, še posebej sistemske, pri korporativnem upravljanju, ki vključuje delavsko sodelovanje, bistveno razlikujejo od drugih gospodarskih družb, tako da zakonodajalec ne le sme, temveč v skladu z drugim odstavkom 14. člena Ustave RS celo mora sodelovanje delavcev

pri upravljanju bank urediti drugače kot v primeru drugih gospodarskih družb. Mnenje je bilo posredovano tudi ministrstvu in centralni banki.

V okviru delovnih skupin odbora za pravna vprašanja je bilo prenovljeno priporočilno Navodilo glede posredovanja zaupnih podatkov s pripadajočo tabelo.

Področje pravnih poslov je skupaj z drugimi deležniki oblikovalo programe za posvet pravnikov, posvet kadrovikov, posvet o preprečevanju pranja denarja in posvet o skladnosti poslovanja za leto 2020.

Izpostaviti je treba še nekatere interne aktivnosti, kot so prenova nekaterih internih pravilnikov in urejanje pravnih vprašanj glede delovnopravnih razmerij v okviru Združenja, objava po Zakonu o medijih v Uradnem listu RS, posodobitev podatkov v registru transparentnosti in sodelovanje pri vrsti drugih aktivnosti, ki so potekale na različnih področjih delovanja Združenja.

Ob koncu gre posebej omeniti aktivnosti v obdobju epidemije, ki so v veliki meri izhajale iz ukrepov, sprejetih za njeno zaježitev, in iz protikoronskih zakonov. Vse pravne službe bank in hranilnic so bile ves čas povezane prek elektronske pošte, tako da so se sproti izmenjevali mnenja in praksa ter oblikovala skupna stališča. Po potrebi so bila organizirana video srečanja vseh pravnih služb ter tudi eno s fizično navzočnostjo (ob upoštevanju vseh predpisanih ukrepov za varovanje zdravja), prav tako pa so se predstavniki pravnih služb udeleževali video srečanj posebne ad hoc delovne skupine, ki pokriva vsebino ZDLGPE. Pravne službe so bile vključene tudi v oblikovanje pripomb k nastajanju interventne zakonodaje in pripravo vprašanj v zvezi s sprejetimi zakoni in uredbami. Največ aktivnosti je bilo prav v zvezi z ZIUOPOK, ZIUZEOP in ZDLGPE ter obema izvedbenima uredbama ter proti koncu leta s tako imenovanim PKP6, prav tako pa so pravniki sodelovali pri razjasnitvi nekaterih dilem po Sklepu o makrobonitetni omejitvi razdelitev dobičkov bank in iz interventne zakonodaje (na primer maksimalna hipoteka, nespoštovanje 14. člena ZDLGPE). Posebej so bili v okviru srečanja nekaterih pravnih služb in posebne ad hoc delovne skupine pripravljeni vzorci potrebnih izjav in klavzul banke po ZDLGPE oziroma uredbi. Sodelovali smo tudi pri pripravi odgovorov na novinarska vprašanja in vprašanja potrošnikov ter posameznih podjetij. V tem obdobju je bila zelo aktivna

stalna delovna skupina za (navodilo za) izvršbe, predvsem zaradi tega, ker je bilo z interventno zakonodajo po eni strani delovanje sodišč omejeno samo na nujne zadeve, po drugi strani je bil sprejet odlog oziroma ustavitve izvrševanja sodnih in davčnih sklepov o izvršbi, po tretji strani pa so bila skoraj vsa izplačila pomoči po interventni zakonih izločena iz rubeža. Delovna skupina se formalno sicer ni sestajala, zaradi vseh naštetih aktivnosti pa so bili člani skupine v obdobju covida-19 stalno povezani po elektronski pošti, tako da so sproti izmenjevali prakso, izkušnje in mnenja. Prav tako so bila s tega področja oblikovana konkretna vprašanja, ki so bila naslovljena na Ministrstvo za finance, Furs in Vrhovno sodišče RS. Najbolj pereče dileme so bile tako uspešno odpravljene.

Nekatere pobude in zaprosila, predvsem v zvezi s pravilno uporabo kod iz šifranta kod plačil, pa so bili zaradi avtomatizirane obdelave sklepov poslani večjemu številu deležnikov (Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvu za javno upravo, Ministrstvu za finance, Furs, GZS, TZS, Skupnosti centrov za socialno delo Slovenije, ZPIZ, OZS ...), in sicer s ciljem pravilnega razvrščanja prilivov v povezavi z izvrševanjem sklepov o izvršbi oziroma izvajanjem rubeža prejetih sredstev. Prav tako smo AJ PES dali pojasniti v zvezi z objavami na njihovi spletni strani – pri poslovnih subjektih se za sklepe, pri katerih je izvrševanje na podlagi ZIUZEOP odloženo, še vedno poročajo terjatve v NODURS, vendar z odlogom, poročanje oznake R pa je vezano na blokado računa, in če račun v skladu z ZIUZEOP zaradi vseh odloženih sklepov ni več blokiran, se blokada R ne more poročati.

Delovna skupina za Navodilo glede posredovanja zaupnih podatkov se je sestala v začetku julija in ažurirala navodilo, pri tem je upoštevala spremembe relevantne zakonodaje in izkušnje iz prakse.

To so obenem tudi najpomembnejše zadeve, s katerimi se je leta 2020 ukvarjal odbor za pravna vprašanja. Veliko časa je bilo, kot že omenjeno, posvečenega problematiki kreditov v švicarskih frankih, kar je bila stalna točka na dnevnem redu sej odbora. Odbor se je prav tako seznanjal z novostmi in aktivnostmi na področju reforme referenčnih obrestnih mer. V okviru odbora so delo nadaljevale vse tri delovne skupine (za priporočilna Navodila za izvrševanje sklepov o izvršbi pri bankah, za izvršnice in za Na-

vodila o posredovanju zaupnih podatkov). Opredeljene so bile tudi teme za letni posvet bančnih pravnikov. Članice in člani odbora in prav tako članice in člani delovnih skupin so korespondenčno obravnavali mnoga vprašanja ter izmenjevali mnenja in praktične izkušnje.

Odbor za skladnost poslovanja

Odbor je spremljal in obravnaval aktualna vprašanja, o katerih so člani tudi izmenjali svoje izkušnje iz prakse, seznanil se je z informacijo o problematiki odpovedi pogodb o vodenju transakcijskega računa s strani poslovnih bank, sodeloval je pri obravnavi problematike v zvezi z inšpekcijskim postopkom, ki ga je začel Informacijski pooblaščenec RS pri AJPes zaradi izvajanja določb Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) in uredbe GDPR (predvsem glede možnosti pridobivanja podatkov po izdaji odločbe IP), seznanil se je s predlogom novele smernic EBA o notranjem upravljanju in ocenjevanju primernosti ter tudi z osnutkom internega gradiva za poročanje po direktivi DAC6, obravnaval je vprašanje minimizacije prikazanih/posredovanih podatkov v skladu z načelom minimizacije po uredbi GDPR ter različne vidike novosti pri izvajanju skladnosti v bankah. Posebej je bil obravnavan osnutek novele smernic za upravljanje operativnega tveganja, pripombe so bile posredovane matični skupini (delovna skupina za operativno tveganje).

V ospredje gre postaviti še delovanje foruma DPO – pooblaščenih oseb za varstvo podatkov. Forum se je sestel dvakrat, na drugem srečanju je sodeloval tudi predstavnik Informacijskega pooblaščenca RS. V decembru pa so se izbrani predstavniki foruma udeležili foruma DPO pri EBF.

V okviru odbora so bile obravnavane še druge aktualne zadeve, prav tako je bil pripravljen program posveta o skladnosti poslovanja, ki je tudi lani potekal v sodelovanju s Slovenskim zavarovalnim združenjem.

Odbor je v času epidemije spremljal interventno zakonodajo in se vključeval v obravnavo posameznih vprašanj, ki so se dotikala tega področja, člani so sodelovali tudi pri oblikovanju vprašanj glede Sklepa o makrobonitetni omejitvi razdelitev dobičkov bank.

Področje pranja denarja in etičnega ravnanja

Odbor za etično ravnanje

Odbor, ki je bil ustanovljen v letu 2018, se v letu 2020 ni sestal, saj ni prejel nobene prijave kršitev.

Odbor za preprečevanje pranja denarja

Odbor je v lanskem letu obravnaval vrsto aktualnih zadev, poudarek pa je bil na izvajanju Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1A). Pri tem so bila v okviru odbora izmenjana mnenja in prakse glede izpostavljenih vprašanj, kot so poenotenje KYC (Know Your Customer) oziroma Poenotenje osnovnih usmeritev pri izvajanju preverjanja in posodabljanja pridobljenih listin ter podatkov o stranki, sodelovanje pri nacionalni oceni tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, prenova seznama indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij in podobno. Veliko časa je bilo posvečenega implementaciji Smernic o oceni tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, ki jih je izdala BS. Na prošnjo sektorja je BS rok za implementacijo zamaknila na 31. marec 2021.

Večkrat je potekala elektronska izmenjava informacij in izkušenj iz prakse glede konkretnih vprašanj, od katerih se jih je veliko nanašalo na problematiko zapiranja računov strankam, tako pravnim kot tudi fizičnim osebam.

Izpeljan je bil tudi tradicionalni letni posvet pooblaščenecv za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.

Poudariti je treba tudi aktivnosti, povezane z izrednimi ukrepi ob covidu-19. Ob razglasitvi epidemije so bile takoj oblikovane pobude glede problematike pregleda stranke, ki so bile posredovane Ministrstvu za finance, Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (UPPD) in BS; te pobude so vodile do konkretnih členov v interventnih zakonih, s katerimi je bil v praksi olajšan

pregled stranke. Z UPPD smo se uskladili glede nekaterih praktičnih dilem in se dogovorili o pošiljanju poizvedb in dostavi dokumentacije v izrednih razmerah. Ob tem je nujno izpostaviti še komunikacijo z BS v izrednih razmerah, kjer smo opozorili, da so banke pri odpiranju osnovnega plačilnega računa postavljene v precep, saj se od njih zahteva skrbnost in obvladovanje tveganj v povezavi s preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma in omejevalnimi ukrepi, po drugi strani pa jim tovrstne aktivnosti omejuje zakon, ki ureja plačilne storitve.

V tem času je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1B), ki ni vseboval predlogov Združenja in bančnega sektorja, in bil konec junija objavljen v Uradnem listu RS. Proti koncu leta pa je bil objavljen predlog nove novele, ki je upošteval nekatere predloge. Odbor je pripravil dodatne predloge za spremembe in dopolnitve predloga novele zakona, ki so bili poslani Ministrstvu za finance ter tudi UPPD in BS.

Prav tako se je odbor seznanil z dopisom Ministrstva za obrambo glede neodpiranja oziroma zapiranja poslovnih računov podjetjem s področja obrambne industrije. S tem v zvezi je bila nato izvedena vrsta aktivnosti, ki so skupaj pripeljale do priprave Smernic za sklenitev poslovnega razmerja s podjetji s področja obrambne industrije.

Poslovanje s privatnimi komitenti

Odbor za poslovanje s prebivalstvom

Odbor se je v letu 2020 sestal na treh rednih in eni ad hoc seji. Zaradi pandemije covida-19 so bili ne samo člani odbora, ampak predstavniki vseh bank in hranilnic ves čas povezani po elektronski pošti, tako da so sproti izmenjevali mnenja in prakse, kljub temu da niso bila oblikovana povsem enotna stališča glede izvajanja zakonodaje – predvsem zaradi različnih tehnoloških podpor ter s tem povezanih možnosti implementacije. Predstavniki odbora so bili tudi vključeni v oblikovanje pripomb k nastajanju interventne zakonodaje in pripravo vprašanj v zvezi s sprejetimi zakoni in uredbami. Največ aktivnosti je bilo prav v zvezi z ZIUOPOK in Odlokom o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih krajih, površinah in mestih v Republiki Sloveniji.

Aktivnosti v času pandemije covida-19:

- zbiranje in usklajevanje vprašanj ter pobud in pripomb članic v zvezi z interventno zakonodajo (ZIUOPOK),
- reševanje izvedbenih vprašanj in usklajevanje ravnanja bank pri izvajanju interventne zakonodaje,
- vzpostavitev sodelovanja z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pri izplačilu socialnih transferjev (rednih in izrednih) na način, da so bili ti nakazani že v zgodnjih jutranjih urah z namenom, da so jih banke takoj poknjižile in so bila sredstva za izplačilo na voljo že zjutraj, tako da so jih upravičenci lahko še isti dan dvignili kljub skrajšanim odpiralnim časom bank,
- vzpostavitev sodelovanja z Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije glede izplačila pokojnin na enak način kot s prej omenjenim ministrstvom,
- zbiranje in ažuriranje podatkov o odpiralnih časih posameznih bank in hranilnic z namenom obveščanja javnosti in izplačevalcev socialnih transferjev,
- sodelovanje pri pripravi odgovorov na novinarska vprašanja o moratorijih za kredite,

- priprava pojasnil Skupnosti centrov za socialno delo Slovenije in Skupnosti občin Slovenije glede dostopnosti bančnih storitev na daljavo in možnosti poslovanja komitentov prek pooblaščenцев.

S preostalimi aktivnostmi se je odbor vse leto posvečal predvsem spremljanju in preučevanju dogajanja na področju poslovanja s privatnimi komitenti. Pri tem je sodeloval z Ministrstvom za javno upravo, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Zvezo potrošnikov Slovenije (ZPS) in BS.

Tako je spremljal učinke Sklepa o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva in na BS naslovil več dopisov o tej temi (predlog za odpravo sklepa, vprašanja v zvezi z izvajanjem sklepa in upoštevanjem dohodka kreditojemalca med pandemijo) ter v nadaljevanju pripravil pobudo vsaj za poenostavitev izvajanja makrobonitetnega ukrepa BS na področju kreditiranja prebivalstva s spremembo pravil izračuna razpoložljivega dohodka kreditojemalca, ki bi sledil praksi drugih dajalcev kreditov.

Odbor je pregledal gradiva ZPS o težavah z odplačevanjem kredita in pripravil predlog dopolnitve zloženke. Obravnaval je tudi mnenje ZPS o odstopu kredita s strani banke družbam, ki upravljajo terjatve, in se sestal na ad hoc seji na temo vračila stroškov, povezanih s predčasnim odplačilom kredita. Ugotovil je, da nekaterih stroškov ni možno vrniti, saj so povezani z odobritvijo kredita, predčasno poplačilo pa ne pomeni znižanja teh stroškov.

Seznanil se je z več pobudami Skupnosti centrov za socialno delo. Pripravil je dve pojasnili, in sicer glede možnosti izvajanja pooblastil prek skrbnikov in odpiranja računov za osebe pod skrbništvom. Obravnaval je tudi pobudo za raziskavo trga plačil v Sloveniji in podprl njeno izvedbo. Seznanil se je s pobudo podjetja Kariera za administrativno razbremenitev pri izpolnjevanju potrdil o plači za namen pridobitve kredita. Odbor je ugotovil, da enotnega obrazca za vse kreditojemalce ni možno pripraviti.

Predsednik odbora se je skupaj z direktorico Združenja udeležil sestanka na Skupnosti občin Slovenije o krčenju bankomatske mreže. Odbor je pristopil k iskanju možnih rešitev in predlagal, da se pri umikanju bankomatov upošteva naslednje:

- v primeru umika bankomata, ki je pomemben za lokalno skupnost, naj banka o tem predhodno obvesti župana in vzpostavi dialog z lokalno skupnostjo glede načrtovane aktivnosti in možnosti zagotavljanja alternativnih poti dviga gotovine za uporabnike;
- v primeru, da gre za umik bankomata v manjši podeželski skupnosti oziroma zadnjega bankomata, naj banka o nameri obvesti Združenje z namenom, da bo to obvestilo preostale banke in hranilnice ter preverilo interes za vzpostavitev bankomata na tem območju;
- pri ohranitvi bankomata, ki sicer ne izpolnjuje kriterija zadostnega števila transakcij za nadaljnje poslovanje, bi morala sodelovati v prvi vrsti država (Slovenski regionalno razvojni sklad), po potrebi pa tudi občina oziroma zainteresirana lokalna institucija ali organizacija, ki bi participirala pri stroških vzdrževanja;
- alternativa je tudi storitev dviga (nakupa) gotovine na POS terminalih pri trgovcih, ki je bila uvedena že v nekaterih sosednjih državah, vendar takojšnja uvedba zaradi potrebne tehnološke nadgradnje mreže POS terminalov in vzpostavitve povezave do trgovcev ni možna.

Odbor je v povezavi s tem obravnaval tudi možnost dviga (nakupa) gotovine na POS terminalu.

Člani odbora so spremljali raziskavo Evropske komisije o zamenjavi plačilnih računov (čezmejno), prenosu številke računa na drugo banko in preusmeritvi sredstev na račun. Ugotovili so, da povpraševanja po taki storitvi pri nas niso zaznali. Obravnavali so tudi raziskavo Evropske komisije o izboljšanju storitve kreditnega svetovanja ter spremljali delavnice o prezadolženosti kreditogjemalecev in problematiki (ne)kreditiranja v tuji valuti.

Odbor je obravnaval pobudo za poenostavitev postopka izračuna letnega dohodka kreditogjemaleca, po kateri bi kreditogjemalci za najem nižjega zneska potrošniškega kredita v banko prinesli le izplačilne liste za zadnje četrtno obdobje. Banke so zaradi posledic Sklepa o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva v neenakopravnem položaju nasproti preostalim ponudnikom potrošniških kreditov že zaradi omejitev glede vzdrževanih družinskih članov. Hkrati pa morajo kreditogjemalci v banko tudi za relativno nizek potrošniški kredit prinesiti 12 izplačilnih list, kar za kreditogjemaleca pri zbiranju dokumentacije pomeni večje breme.

Odbor je pristopil tudi k pregledu in prenovi vsebin portala www.vseobanki.si

Tudi v letu 2020 so se člani odbora dogovorili o enotnem odpiralnem času poslovalnic bank in hranilnic na 24. in 31. decembra 2019 (do 12. ure) in prek Združenja obvestili javnost.

Skupina za varnost oseb in premoženja

Skupina se zaradi epidemije formalno ni sestala, so pa bili člani širše skupine, kjer so vključene vse banke in hranilnice, povezani po elektronski pošti, tako da so sproti izmenjevali mnenja in prakse. Ob uveljavitvi Odloka o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih krajih, površinah in mestih v Republiki Sloveniji so vzpostavili sodelovanje s Policijo zaradi vprašanja zagotavljanja varnosti v bančnih poslovalnicah. Člani skupine so si izmenjevali tudi informacije o napadih, saj nošenje zaščitne opreme (mask) prinaša povečano varnostno tveganje. V okviru skupine je bila dana pobuda za pridobitev ponudb na ravni Združenja za nakup osebne zaščitne opreme za zaposlene v bankah in hranilnicah ter oblikovanje seznama zanesljivih dobaviteljev, tako da so se na ravni Združenja organizirale tudi nabavne službe članic.

Aktivnosti v času pandemije covid-19:

- poslan poziv Policiji na temo zagotavljanja varnosti v bančnih poslovalnicah zaradi obveznosti nošenja mask za komitente,
- izmenjava izkušenj in usklajevanje glede uporabe zaščitne opreme v bančnih poslovalnicah z namenom varovanja zdravja zaposlenih in komitentov,
- izmenjava informacij o incidentih, ki so posledica nošenja zaščitnih mask, v poslovalnicah in izkušenj glede inšpekcijskih nadzorov v zvezi z uporabo zaščitne opreme,
- zbiranje potreb po nabavi zaščitne opreme in pridobivanje ponudb za skupno nabavo varovalne opreme za članice,
- oblikovanje seznama zanesljivih dobaviteljev zaščitne opreme na podlagi preteklih referenc članic,
- organizacija nabavnih služb v okviru Združenja tudi za skupinske nabave opreme v prihodnje na ravni sektorja.

V okviru preostalih aktivnosti je skupina skrbela za implementacijo priporočil s področja fizičnega varovanja – dobra bančna praksa pri varovanju bank in hranilnic, sodelovala z institucijami s tega področja (BS in Policija) in izmenjevala izkušnje. Nadaljevala je prenovo Minimalnih priporočil za varnost bančnega poslovanja na področju varovanja oseb in premoženja ter sodelovala pri kratki raziskavi o napadih na bankomate z namenom lažje priprave preventivnega delovanja pri članicah. Konec leta je bila izvedena tudi raziskava o oblikah napadov na banke v letih 2019 in 2020.

Bančni vestnik

Izdali smo 12 številk revije, osem enojnih in dve dvojni. Pandemiji covid-19 sta bili posvečeni dve tematski številki, majska in junijska. Članki o vplivu covid-19 na gospodarstvo in banke so bili sicer objavljeni v vsaki številki od aprilske izdaje dalje. Uredniški odbor revije je pripravil iztočnice za mednarodno številko, ki je izšla 2. novembra, osrednja tema so bile klimatske spremembe kot vrsta finančnega tveganja bank.

V minulem letu smo se intenzivneje posvetili promociji revije med članicami Združenja in zunanjimi naročniki. Trenutno revijo prejema 883 naročnikov, kar je približno 100 več kot pred prehodom na digitalno izdajo. Marketinške aktivnosti se bodo nadaljevale tudi v letu 2021.

Izobraževalni center

Aktivnosti Izobraževalnega centra Združenja bank smo v začetku leta izvajali po potrjenem terminskem planu za leto 2020. Načrte in tudi že večino dogovorjenih programov za prvo polovico leta pa so nam spremenili v začetku marca sprejeti ukrepi, povezani z epidemijo, ki so se v različnih obsegi nadaljevali vse leto.

Razmere so narekovalе ustavitev vseh aktivnosti, kjer je bil predviden osebni stik med udeleženci. Na začetku smo bili osredotočeni predvsem na hitro in pravočasno komunikacijo o preklicu napovedanih programov z vsemi deležniki: predavatelji, prijavljenimi udeleženci, kadrovskimi služ-

bami članic in drugih finančnih organizacij ter zunanjimi izvajalci (tehnik, prevajalci ..). Ker večino naših programov izvajamo v najetih učilnicah in dvoranah, so v negotovih razmerah vse leto tekla tudi intenzivna dogovarjanja in pogajanja pri zagotavljanju rezervacij ustreznih prostorov po merilih Nacionalnega inštituta za javno zdravje.

Preklicali smo tudi fizično udeležbo na sestankih delovnih teles pri EBF in EBTN (European Banking & Financial Services Training Association oziroma Evropsko združenje za izobraževanje v bančništvu in finančnem sektorju), kjer smo čez leto nadaljevali sodelovanje prek spletnih sestankov. Prav tako je bilo treba preklicati vse že dogovorjeno glede sodelovanja predstavnikov slovenskih šol na evropskem tekmovanju o finančni pismenosti v Bruslju.

Za večino spomladanskih programov, kjer je bila predvidena fizična prisotnost, smo se s predvidenimi izvajalci dogovorili za izvedbo v kasnejših terminih, kar pa je zelo povečevalo obseg predvidenih aktivnosti v drugi polovici leta.

Po uvedbi epidemioloških ukrepov smo posebno pozornost takoj posvetili programom, ki jih izvajamo v obliki e-izobraževanja. Vsi zaposleni na Združenju smo spomladi opravili izobraževanje za uporabo Microsoft Teams in iz informacijske varnosti na delovnem mestu. Prenovili smo program o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma tako za banke kot za lizinske družbe, ponudili novo, krajšo verzijo programa o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma za vse zaposlene, tudi za tiste, katerih delo ni neposredno povezano s tem področjem. Povečali smo pogostost razpisov tudi za preostale e-programe: GDPR in varstvo osebnih podatkov, Potrošniško kreditiranje nepremičnin in še v začetku decembra razpisali nov program: e-DAC6, izmenjava informaciji glede obdavčenja pri čezmejnih aranžmajih. Vsi programi se zaključijo s preverjanjem znanja.

Delo na daljavo so banke izkoristile za večjo vključitev zaposlenih v e-obliko izobraževanja. Imeli smo redne razpise za članice kakor tudi izvedbe za posamezne članice po naročilu, zlasti ob vključitvi večjega števila zaposlenih. V e-programih smo tako v minulem letu v 57 spletnih učilnicah dosegli

rekordno število udeležencev, 3.345, to je 4,5-krat več kot leto prej (755 udeležencev) in več kot kadarkoli doslej.

Čeprav v izrednih razmerah poslovanja in brez možnosti osebnega stika, nam je tudi v letu 2020 uspelo kar nekaj časa posvetiti finančnemu opismenjevanju mladine in starejših s priključitvijo evropskim aktivnostim prek EBF in izvedbo dogodkov v lastni režiji. Za evropski teden denarja (23.–27. marca 2020) smo pripravili pester program za šole, oblikovali module za osnovne in srednje šole, načrtovali srečanje različnih deležnikov, ki delujejo na področju finančnega opismenjevanja v finančnem sektorju, z vodjo projekta finančnega opismenjevanja pri EBF, se dogovorili s Hišo Evropske unije za predstavitev multimedijskega centra o evropskih finančnih institucijah, a smo bili žal primorani vse dogodke v zadnjem hipu odpovedati.

Kljub razmeram smo po marcu aktivnosti na področju finančnega opismenjevanja želeli nekako nadaljevati. Po tem, ko je EBF preklicala finale Evropskega denarnega kviza v Bruslju v živo, smo konec aprila nacionalno tekmovanje izpeljali on-line; nanj se je kljub epidemiji in ravno takrat precej neugodnim razmeram v šolah prijavilo 155 učencev iz osmih razredov in petih šol. V sodelovanju z EBF smo pripravili tudi vsa potrebna navodila za učence, dijake in njihove mentorje ter koordinirali aktivnosti, da so lahko sodelovali tudi na evropskem spletnem finalu 16. junija. Lanska zmagovalka Evropskega denarnega kviza, učenka iz Slovenije, ki je bila tudi letošnja nacionalna zmagovalka, je bila med vsemi zmagovalci iz evropskih držav posebej predstavljena in je svoje mnenje o pomenu finančne pismenosti zaupala tisočim mladim po Evropi.

V času, ko je bila fizična izvedba programov v šolah onemogočena, smo vzpostavljali stike z zainteresiranimi deležniki za pripravo novih modulov za različne starostne skupine, tako za učence, dijake, pa tudi starejše in socialno ogrožene. Med drugim smo se dogovarjali o možnostih sodelovanja s predstavniki NLB Muzeja bančništva v ustanavljanju, Mestno knjižnico v Ljubljani, šolami, Centrom RS za poklicno izobraževanje, pristojnimi odbori pri EBF, EBTN ...

Delovanje na področju finančnega opismenjevanja smo sklenili s programom o finančnih in digitalnih prevarah, ki smo ga v mednarodnem tednu ozaveščanja o prevarah 18. novembra prek spleta izvedli za osnovno šolo, ki zavzeto spodbuja svoje učence, da pridobivajo finančna znanja in tako tudi zmagujejo na denarnih kvizih v organizaciji Izobraževalnega centra Združenja. Za ta namen smo oblikovali kviz o finančnih, tudi spletnih prevarah in navdušili učence s predavanji predstavnikov BS o gotovinskih ponaredkih, predstavnikov ZPS o primerih prevar iz prakse, predstavnikov Hiše Evropske unije o priložnostih za mlade v Evropi in predstavnikov Združenja bank o varnosti pri upravljanju osebnih financ. Za zmagovalce tekmovanja v okviru mednarodnega tedna o prevarah European Ethics Bowl smo pripravili nagrade v obliki udeležbe na naših izobraževalnih programih. Odzvali smo se tudi na povabilo Ljubljanske borze k sodelovanju Združenja na dogodku Vrata v finančni svet.

Osrednja dejavnost Izobraževalnega centra Združenja je strokovno dopolnilno izobraževanje v bančnem in finančnem sektorju. V sodelovanju s pristojnimi odbori smo v letu 2020 organizirali devet strokovnih srečanj za posamezna področja bančništva, vključno z Bančno konferenco, Dnevom slovenskih bančnikov ter Strokovnim srečanjem za člane nadzornih svetov in uprav. Z vsebino programov smo sledili aktualnemu dogajanju v finančnem in gospodarskem okolju, obliko in tudi termine izvedbe pa smo sproti prilagajali aktualnim razmeram, pri čemer smo upoštevali vse predpisane omejitve v zvezi z organizacijo. Od vseh načrtovanih dogodkov nam je le dva posveta (Plačilne storitve in Preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma) ter junijsko Bančno konferenco uspelo izpeljati v dvorani, slednjo tudi z možnostjo on-line spremljave. Štiri posvete smo izvedli prek MS Teams (Posvet kadrovskih služb, Posvet pravnikov, Posvet o skladnosti poslovanja in dvodnevni Posvet o upravljanju tveganj v bankah), Dan slovenskih bančnikov pa je potekal prek Zooma s simultanim prevajanjem. Tudi dvodnevno Strokovno srečanje za člane nadzornih svetov in uprav bank in hranilnic smo izvedli na daljavo v aplikaciji MS Teams z možnostjo spremljanja in sodelovanja na srečanju tudi v angleškem jeziku. Posvetov, konferenc in strokovnih srečanj se je skupaj udeležilo 570 udeležencev. Veseli smo bili tudi odziva članov nadzornih svetov, ki so se srečanj udeležili v lepem številu in predlagali, da jih tudi v prihodnje organiziramo v podobni obliki. Na predlog pristojnih odborov smo izvedbo

štirih posvetov predstavili v leto 2021 (Posvet notranjih revizorjev, Posvet zakladnikov, zalednih in skrbniških služb ter investicijskih bančnikov, IT-posvet in Posvet računovodij).

Preostale predvidene programe, to so seminarji, delavnice in šole, smo izvajali po predvidenem načrtu in jih glede na razmere prilagajali spletni obliki.

Na pobudo članic smo leto začeli z novim programom Finančni instrumenti in investicijske storitve, v katerega smo zajeli s predpisi ATVP zahtevane vsebine. Program je namenjen zaposlenim, ki dajejo strankam informacije o finančnih instrumentih, strukturiranih vlogah, investicijskih storitvah in poslih ter pomožnih investicijskih storitvah. V dveh izvedbah se je predavanj in zaključnega testa udeležilo 66 kandidatov. Usposabljanje zaposlenih smo za 37 kandidatov ponovno organizirali prek spleta v začetku decembra, s prenovljenim programom in zaključnim testiranjem.

Predavanja v okviru Bančne šole 2019/20 smo končali januarja. Preverjanje znanja februarja je uspešno opravilo 21 kandidatov, ki so prejeli tudi evropski bančni certifikat Triple E EFCB. Dva dni januarskega dela šole, ki sta bila namenjena upravljanju tveganj v bankah, smo odprli tudi za druge zainteresirane udeležence, ki so ob tem prejeli knjigo Bančno poslovanje, kjer je to področje podrobno obdelano. Podobno prakso bomo nadaljevali tudi v prihodnje. Oktobra in novembra smo izvedli prvi in drugi del Bančne šole 2020/21, ki se prav tako izteče januarja oziroma z izpitom februarja. Udeleženci predavanja spremljajo prek spleta, kot gradivo pa so poleg prezentacij prejeli učbenik Bančno poslovanje, ki je kandidatom koristen tudi ob pripravi na zaključni test. Kombinirani način učenja (blended learning) se je v letu 2020 še posebej obnesel, saj udeleženci tako lažje načrtujejo čas za učenje in priprave na izpite.

V januarju smo izvedli še štiridnevni program Finančna analiza podjetja z 19 udeleženci iz osmih bank in sklenili mesec s Posvetom o plačilnih storitvah, na katerem je aktualnim predstavitvam sledilo 110 udeležencev. Marca smo organizirali štiridnevno usposabljanje z zaključnimi preverjanji znanja s področja plačilnega prometa. Ko so razmere dovoljevale, smo klasično izvedli devet delavnic o prepoznavanju pristnosti in primernosti

gotovine ter dva programa o menjalniškem poslovanju, nato pa smo spet prešli na spletno obliko, tudi pri programu Analiza načrtov in denarnih tokov v podjetju.

Po pooblastilu ATPV nadaljujemo izvajanje izpitov za borzne posrednike. Na predlog izpitnega odbora za priznanje strokovnih znanj za borzne posrednike smo ob tem tudi prenovili vsebino usposabljanja za izpit. Po tem, ko je izpitni odbor v začetku septembra potrdil spremembe pravilnika o načinu in merilih preizkusa znanj, potrebnih za opravljanje poslov borznega posrednika, vsebino izpita, priporočeno literaturo, izpitni rok in seznam izpraševalcev, smo v skladu s pogodbo z ATPV informacije objavili na spletni strani Združenja in pristopili k prenovi programov usposabljanja za vse tri izpite: izvrševanje naročil strank (izpit A), opravljanje poslov investicijskega svetovanja (izpit B) in opravljanje poslov gospodarjenja s finančnimi instrumenti za stranke (izpit C). V vseh treh programih smo oktobra in novembra imeli 45 udeležencev. Izpite smo organizirali 10. decembra prek aplikacije MS Teams z reševanjem nalog v okolju Exam.net.

Sodelovanje s članicami EBTN smo v letu 2020 še dodatno poglobili s članstvom v upravnem odboru in vodenjem odbora Triple E EFCB. Slednji je pripravil revizijo vsebine programa, ki jo je upravni odbor EBTN potrdil in jo pri nas ponujamo v okviru Bančne šole. Sodelovali smo tudi na spletnih sestankih drugih odborov in webinarjih EBTN.

Pri EBF sodelujemo v projektni skupini za finančno opismenjevanje. Sodelovali smo pri pripravah na evropski teden denarja, predviden od 23. do 27. marca 2020, v projektu Evropskega denarnega kviza in pripravi publikacije Playbook, ki ponuja dragocen pregled pobud finančnega izobraževanja bančnega sektorja v 35 evropskih državah in ga je mogoče uporabiti kot referenčni vodnik odločevalcem o potrebnih dodatnih aktivnostih za dvig finančne pismenosti. Vodnik je bil novembra objavljen na internetni strani EBF.

Sodelujemo tudi s Centrom RS za poklicno izobraževanje, in sicer v področnem odboru poslovanje in uprava, ki obravnava predloge za sprejetje poklicnih kvalifikacij, in z Ljubljansko urbano regijo, in sicer v njenem razvojnem svetu.

Izobraževalni center Združenja si prizadeva ohraniti visoko strokovno raven programov in zadostiti standardom za priznavanje usposabljanja zaposlenih pri regulatorjih in nadzornikih, kot tudi za obnavljanje različnih licenc za delo. Tudi v prihodnje želimo aktivno sodelovati z domačimi in tujimi deležniki, povezanimi z dejavnostjo naših članic, kot so BS, ATVP, ECB, EBF, EBA, pristojna ministrstva, UPPD, Furs in druge institucije. Na koncu in ne nazadnje izražamo posebno zahvalo BS, ki izobraževalno dejavnost podpira tako s sodelovanjem pri oblikovanju vsebin programov kakor tudi s pripravljenostjo svojih predstavnikov, da sodelujejo pri izvedbi programov Izobraževalnega centra Združenja.

Odbor za izobraževanje

Odbor se je sestel trikrat. Na januarski seji je potrdil poročilo o delu Izobraževalnega centra Združenja za leto 2019 ter sprejel informacijo o načrtu dela in katalogu izobraževalnih programov za leto 2020. Obravnaval je tudi pobudo Centra RS za poklicno izobraževanje za revizijo poklicnih standardov za bančništvo in ugotovil, da bi za odločitev o reviziji potrebovali dodatne informacije o interesu šol za programe z bančnimi vsebinami. Odbor je imenoval tudi delovno skupino za pripravo vsebin Posveta kadrovskih služb v marcu, ki pa je bil zaradi takratnih razmer tik pred zdajci odpovedan.

Druga seja odbora je potekala prek spleta, najprej z interaktivno predstavitvijo in razpravo z naslovom Agilna organizacija, agilni vodja in agilna ekipa, ki sta jo vodila zunanja strokovnjaka, ter nadaljevala z razpravo o predvidenih aktivnostih do konca leta 2020 in o stališčih članic do različnih oblik izobraževanja.

Na tretji seji je odbor obravnaval tekoče aktivnosti Izobraževalnega centra do konca leta in predlog terminskega plana za leto 2021.

Lizinška dejavnost

Prepoznavnost: Tudi dejavnost lizinga je bila zaznamovana s covidom-19. Moratorije so tudi lizinške družbe ažurno odobravale skladno s potrebami strank. Ker interventna zakonodaja lizinške dejavnosti ni zajela, so bile o aktivnostih informirane cilje skupine (BS, GZS ...). Ker pa pri postopnem odpiranju gospodarstva potrošnikom lizinško financiranje ni bilo odprto sočasno s trgovci, so bile institucije opozorjene na to nedoslednost.

BS je tudi za lizinško dejavnost uvedla makrobonitetni ukrep omejitve izplačila dobičkov zaradi morebitnega slabšanja položaja dejavnosti zaradi posledic covida-19.

Članstvo: Lizinški del Združenja je v letu 2020 pridobil dve novi članici, DH Leasing, d. o. o., in VFS, d. o. o. Trendi iz preteklosti, kot so prodaja posameznih lizinških družb in vključevanje v druge bančne skupine, ugašanje poslovanja določenih lizinških družb in podobno, ki so imeli za predvideno in dejansko posledico zmanjševanje števila članov, kar smo videli v posameznih članicah Leaseurope in tudi pri nas, so bili do pojava covida-19 končani.

Področje motornih vozil: Na najpomembnejšem področju dejavnosti se je nadaljevala procedura sprejemanja sprememb Zakona o pravilih cestnega prometa, ki s ciljem poenostavitve kaznovanja za prometne prekrške predvidevajo neposredno odgovornost lastnikov za kazni v nasprotju z zdajšnjo ureditvijo, ko so za te pri lizingu odgovorni uporabniki; zakonodajni proces do konca leta ni bil zaključen in se bo nadaljeval v letu 2021. Skupaj s TZS pa smo sodelovali v procesu priprave nove obdavčitve motornih vozil (davek na motorna vozila).

PPDFT (preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma): Pri izvajanju PPDFT ni bilo zaznati kakšnih posebnih težav. Dokončano je bilo oblikovanje prilagojenega e-izobraževanja za področje PPDFT za lizinško dejavnost, na katerega se prijavljajo zainteresirane lizinške družbe. V proceduro so bile vložene spremembe ZPPDFT, h katerim so bile posredovane skupne pripombe za področje lizinga in bančnega poslovanja.

Varstvo osebnih podatkov: Na področju implementacije uredbe GDPR je posebej in skupaj z bančnimi delovnimi telesi ter drugimi deležniki (na primer GZS, TZS, Združenje za informatiko in telekomunikacije) potekala izmenjava informacij in prakse, saj se še vedno tudi v vsakdanjem delu pojavlja veliko vprašanj v zvezi z njeno smiselno vpeljavo in učinkovanjem na drugo zakonodajo, na primer na spremembe Zakona o centralnem kreditnem registru (ZCKR). Novi Zakon o varstvu osebnih podatkov je, skupaj z v veliki meri upoštevanimi skupnimi pripombami, še vedno v zakonodajni proceduri. Njegovo sprejetje bo predvidoma na vpeljanem kaznovalnem delu zahtevalo nadaljnje delo.

Davčno-računovodsko področje: Še tudi v letu 2020 so se v praksi pojavljali zapleti v zvezi z mnenjem Fursa glede odpovedi pogodb in s tem povezanim DDV, ki je bilo sicer izdano kot posledica usklajevanj s sektorjem, tudi v povezavi z novimi sodnimi odločbami, ki naj bi urejale podobna stanja. Težave naj bi spet izhajale iz načina izvajanja prekinitve pogodb, ki naj ne bi ustrezal dejanskemu stanju iz mnenja. V zvezi s to problematiko se je na pritožbo ene izmed članic načelno že izreklo Sodišče EU, kakor nato procesno tudi domače sodišče, vendar vsebinsko zadeva še vedno ni razrešena. Posebno vprašanje, posredno povezano z našim, se je pojavilo v zvezi s sodbom Sodišča EU o poslih prodaje in povratnega najema (sale and lease back), na podlagi katere je Furs izdal nove usmeritve. Njeno vsebino smo interpretirali tudi s pomočjo zunanjega davčnega svetovalca in skupna stališča posredovali Fursu. Po večletnih razpravah in osnutkih je bil sprejet nov računovodski standard MSRP 16 – Najemi, ki vpliva tudi na poslovanje lizinskih družb in njihovih strank, tako na splošnem področju vseh najemov kot tudi pri lizinskih poslih.

Poročanje BS in statistika: Poročanje poteka brez večjih težav. Vprašanja, ki se pojavljajo na eni ali drugi strani, se rešujejo sproti. Poročanja so objavljena s čedalje manjšim zamikom.

Predlogi za izboljšanje insolvenčne zakonodaje in restrukturiranja terjatev: Konec leta smo kolektivni predstavniki gospodarskih dejavnosti prejeli v pregled in podajanje pripomb še eno napovedano spremembo insolvenčne zakonodaje, in sicer novelo Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilni poravnavi (ZFPPIPP-H), s katero naj bi vpe-

ljali tako imenovano direktivo o drugi priložnosti in nekatere spremembe, temelječe na odločbah Ustavnega sodišča RS, ter odpravili pomanjkljivosti dosedanjih sprememb zakona. Kot je bilo izrecno izpostavljeno tudi v Državnem zboru RS, še posebej zaradi »zloglasne« poenostavljene prisilne poravnave, kjer smo tudi v zvezi s tem in drugimi posameznimi instituti v obstoječi insolvenčni zakonodaji opozarjali na zlorabe, v luči priprav na novo direktivo EU o »drugi priložnosti« menimo, da bi bilo sočasno treba opraviti reformo celotne prezapletene in nelogične slovenske insolvenčne zakonodaje.

Nepremičninsko področje: Nepremičnine tudi v letu 2020 niso bile ciljno področje lizinske dejavnosti, kar potrjuje statistika BS, ki še naprej izkazuje upadanje poslov iz različnih razlogov, tudi prekvalifikacije operativnih najemov v navadne najeme in s tem izpada volumnov iz statistike. Del dejavnosti se še vedno ukvarja tudi z nepremičninami in ima nepremičnine iz preteklih poslov, zato kljub temu spremljamo tudi ta del poslovanja. Tako smo spremljali tudi dogajanje na tem področju, še posebej morebitne osnutke nove zakonodaje s področja obdavčitve nepremičnin.

Varstvo potrošnikov: Na področju financiranja potrošnikov se je postavljalo osnovno vprašanje dovoljenosti opravljanja lizinskih poslov v času prepovedi nudenja storitev potrošnikom, razen izrecno dovoljenih izjem. Neobrazloženi odgovori uradnih institucij so bili negativni. Dodatne zaplete je povzročala nezmožnost identifikacije stranke za vpogled v SISBON na daljavo. S tem v zvezi so se pojavljala vprašanja implementacije uredbe GDPR in vprašanje (dovoljenosti) vpogledovanja v SISBON, torej obremenitve s potrošniškim kreditom, v povezavi z obremenjevanjem podjetniškega poslovanja s. p. oziroma svobodnih poklicev in obratno. To vprašanje z BS še ni dokončno rešeno.

Evropska komisija je tudi lani opravila pregled izvajanja zakonodaje o potrošniškem kreditiranju po članicah EU in na podlagi ugotovitev napovedala spremembe za leto 2021.

SISBON – centralni kreditni register: V skladu z ZCKR so se lizinske družbe v minulem letu v roku vključile v sistem SISBIZ in tako končale vključitev v delu, ki se tiče podjetniškega financiranja, kjer je bilo v zakonu predvideno,

da naj bi se vključitev zgodila najkasneje v štirih letih po sprejetju zakona. S tem v zvezi smo skozi vse leto v dialogu z BS razčiščevali odprta vprašanja, pri čemer je BS odgovore posredovala neposredno članicam. Z BS (SISBON, CKR), Ministrstvom za notranje zadeve in Ministrstvom za pravosodje skupaj z bankami še vedno in vedno znova potekajo pogovori za avtomatizirano in racionalno pridobivanje podatkov iz registra prebivalstva oziroma registra Fursa, kar naj bi zajezilo lani ugotovljene goljufije, izhajajoče iz nepovezanih podatkov.

IRPS (izvensodno reševanje sporov): Potrošniki niso sprožili nobenega postopka zoper lizinške družbe.

Lizinški dnevi: Niso bili izvedeni zaradi epidemije covida-19.

Mednarodna dejavnost

Mednarodno sodelovanje Združenja se je še posebej intenziviralo po izbruhu epidemije covida-19, predvsem v procesih oblikovanja ukrepov za blaženje negativnih posledic za boniteto kreditojemalcev po sprejetju ukrepov odlogov plačil kreditov in tudi zagotavljanja dodatne likvidnosti gospodarstvu po usahnitvi gospodarske dejavnosti zaradi ukrepov varovanja zdravja na evropski in nacionalni ravni. Sodelovanje je na evropski ravni potekalo neposredno z EBA in prek EBF. Slovenski predstavniki so vključeni v delo EBF, predvsem v delovna telesa na področjih, ki so strateškega pomena za slovenski bančni sistem, dodatno pa so bili v letu 2020 vključeni tudi v delovna telesa EBF na področju kibernetске varnosti, moratorijev, nedonosnih terjatev in druga ad hoc delovna telesa, povezana s poslovanjem sektorja v razmerah covida-19. Zaradi razmer pandemije Združenje ni gostilo predvidenih dogodkov z mednarodno udeležbo, nekateri pa so bili izvedeni v obliki krajših video konferenc. Skozi vse leto so se oblikovala in posredovala tudi stališča v postopkih sprejemanja novih regulatornih in nadzorniških zahtev, tako neposredno z EBA kakor tudi z usklajevanjem skupnih stališč celotnega evropskega bančnega sektorja v okviru aktivnosti EBF. Posebej je bilo z EBF intenzivno sodelovanje ob spremembah izvedbe Evropskega denarnega kviza zaradi epidemije covida-19.

Na področju lizinške dejavnosti se je mednarodno sodelovanje navezovalo predvsem na Leaseurope, in sicer v obliki podajanja predlogov in pripomb dejavnosti k osnutkom evropske zakonodaje ter glede izpolnjevanja statistike. Ravno tako smo z Leaseurope sodelovali pri reševanju izstopajočih težav implementacije evropskih direktiv v zvezi s potrošniškim kreditiranjem na področju lizinškega financiranja, kjer je bilo ugotovljeno, da je ista direktiva v praksi implementirana zelo različno, od Danske, kjer se ne uporablja za finančni lizing, do drugih držav, tudi Slovenije, kjer je to v praksi izenačeno s potrošniškim kreditom. Veliko je bilo izmenjave praks izvajanja moratorijev, informacij o stanju dejavnosti ter pogledov na perspektive v kovidnih razmerah, kakor še vedno tudi izmenjave prakse nacionalnih in nadnacionalnih protimonopolnih organov. Leaseurope je naročila pregled svojega poslovanja s tega vidika in posledično implementirala spremenjena statistična poročanja.

Članice Združenja bank Slovenije*

Banke in hranilnice

Addiko Bank, d. d.
Banka Intesa Sanpaolo, d. d.
Banka Sparkasse, d. d.
BKS Bank AG, Avstrija, Bančna podružnica Ljubljana
Delavska hranilnica, d. d., Ljubljana
Deželna banka Slovenije, d. d.
Gorenjska banka, d. d., Kranj
Hranilnica Lon, d. d., Kranj
Nova Kreditna banka Maribor, d. d., Maribor
Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana
Primorska hranilnica Vipava, d. d.
Sberbank banka, d. d.
SID – Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana
SKB banka, d. d., Ljubljana
UniCredit Banka Slovenija, d. d.

* Na dan 31. decembra 2020.

Lizinška podjetja*

BKS-Leasing družba za leasing, financiranje in trgovino, d. o. o.

DBS Leasing, d. o. o.

DH Leasing, d. o. o.

GB Leasing, d. o. o.

NLB Leasing, d. o. o., Ljubljana – v likvidaciji

RCI Banque, Francija, Bančna podružnica Ljubljana

SKB Leasing, d. o. o.

SKB Leasing Select, d. o. o.

Sparkasse Leasing S, družba za financiranje, d. o. o.

Summit Leasing Slovenija, d. o. o.

VFS finančne storitve

* Na dan 31. decembra 2020.

Ekipa Združenja

mag. Stanislava Zadavec Capriolo, direktorica
mag. Kristijan Hvala, vodja področja ekonomike poslovanja
Karmen Strgar, poslovna sekretarka
Novica Novaković, vodja pravne pisarne
Borut Tomažič, specialist za plačilne storitve
Azra Beganović, strokovna sodelavka
Aleksandra Žibrat, urednica e-publikacij, PR-koordinacija

Bančni vestnik

Mateja Lah Novosel, odgovorna urednica Bančnega vestnika

Izobraževalni center

Viljenka Markič Simoneti, vodja Izobraževalnega centra
Ksenija Jaklin, strokovna sodelavka

Lizinška dejavnost

Boris Bajt, vodja področja lizinga

